

Izbrani ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za in-
samstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2084, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopis se ne vračaja.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Upravni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2499.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta.Račan pri poštnem ckt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.442 — Praha čisto 78.187
Wien, Nr. 205.447.

Momentano stoji v ospredju kombinacija z nevtralno vlado

Preokret v situaciji v noči od sobote na nedeljo. — Resno razmotrivanje predloga KDK o nevtralni vladi. — Kralj pri vojvodi Stepanoviču. — Včerašnja avdijenca Svetozarja Pribičevića

Beograd, 10. julija.

Danes še vedno ni mogoče podrobno oceniti dogodkov, ki so se pripetili od sobote in se razvijali do danes. Ni pa več dvoma, da je bil v soboto ponoči storjen važen sklep po novih smereh za rešitev sedanje krize. Bivša vladna koalicija je bila še v soboto dopolnena prepričana, da se je situacija vrnila definitivno v njene roke in da bo ona morda že v soboto zvečer dobila ponovno mandat za sestavo nove vlade. Tak sklep in zaključek sedanje krize bi pomenil začetek nove strašne boje med vsem prečanski svetom in Srjanci, zdaj pa je ta nevarnost vsaj časno odstranjena.

Ko se je situacija za hegemonistične koalicije izvedela za ta nepričakovano preobrat, so aranzirali od vseh strani nove intrige. Zanimivo je, da so se v tem oziru najbolj izpostavljali demokrati, ki so že prejšnji teden v svoji klubski resoluciji naglasili, da se mora kriza rešiti parlamentarnim putem, t. j. na podlagi današnje Narodne skupščine in sedanje razmerja sil. V nasprotju s tem nepomirljivim stališčem demokratske stranke pa se določa, da se Aca Stanojevič osebno vedno bolj približuje stališču KDK in njeni zahtevi po nevtralni vladi ter razpustu Narodne skupščine. Motijo ga samo nettunske konvencije, ki jih je po njegovem mnenju treba sprejeti. Ako se izkaže, da to ni potrebno, je tudi on za razpustitev Narodne skupščine. Šefi dosedanje vladne koalicije pa so v nasprotju s tem stališčem še vedno za borbo do skrajnosti in so včeraj celo izjavljali, da se ne ustrašijo niti pred amputacijo. To strašno misel so utemeljevali s tem, da je KDK že itak za razpad države in da je zato bolje, ako izvedejo »operacijo« sami, da bi mogli tako imeti nož v rokah in določevati meje nove države v smislu velike Srbije.

Te intrige pa niso uspele in so bile v kompetentnih krogih prav ostro zavrnjene. V političnih krogih so danes mnogo komentirali nedeljski obisk kralja pri vojvodi Stepanoviču v Čačku. Eni govorijo, da je kralj ponudil sivolasemu vojvodi predsedstvo vlade, češ da bi bil on najpopularnejša oseba; hja je pa je vojvoda zaradi svoje visoke starosti to odklonil, po drugi verziji pa se je kralj s Stepo Stepanovičem samo posvetoval o sedanji kritični situaciji. Vojvodovi prijatelji zatrjujejo, da je Stepa Stepanovič nasvetoval kralju, naj se v nobenem slučaju ne poostre nasprotstva s KDK, ker bi to utegnilo imeti katastrofalne posledice za državo.

Eden izmed najvažnejših dejstev včerašnjega in današnjega dne je to, da kralj ni sprejel nocoj nobenega politika razen Svetozarja Pribičevića, ki mu je šel sporočiti Radićevo zahvalo za njegovo pozornost. To dejstvo se tolmači v političnih krogih tako, da niso uspele intrige srbijanskih katastrofalnih politikov, nego da kralj sedaj resno in trezno proučuje situacijo. Med situacijo v soboto ponoči in danes zvečer je razlika samo v vprašanju predsednika vlade, ker se g. Radić baje brani spreti odgovorno mesto ministrskega predsednika.

Predstavniki hegemonistične koalicije se nahajajo očividno na umiku. Še včeraj se je zaletela njihova »Pravda« tako daleč, da je napisala, da situacija ni v rokah krone, temveč v vladnih klubih. Današnja »Pravda« pa že izjavlja, da pristaja tudi na volitve, da je treba predvsem rešiti nekoliko neodločljivih stvari. Obenem izjavljajo predstavniki hegemonistične koalicije, da sprejmejo vsako rešitev, ki jo sklene krona.

Pri tem pa intrigirajo pridno naprej. Ker jim niso uspele intrige s Predav-

Beograd, 9. julija p. V razpletu vladne krize je nastal trenutno popoln zastoj. Niti včeraj niti danes ni bilo nikakih odločilnih dogodkov in zavladala je popolna nejasnost glede načina rešitve sedanje krize. Vendar pa je po sobotni skupni avdijenci šefov dosedanjih vladnih skupin ter po včerašnjem odhodu Stepana Radića iz Beograda v Zagreb nastal v presojanju položaja značilen preokret. Dočim se je še v soboto skoraj z gotovostjo napovedovala obnova stare klero-radikalno-demokratske koalicije, je stopila sedaj ta kombinacija vsaj za enkrat v ozadje ter se išče kompromisna rešitev vladne krize, pri čemer naj bi se upoštevala tudi zahteva KDK, da se Narodna skupščina razpusti in razpišejo nove volitve, ki naj bi jih izvedla nevtralna vlada. V tej smeri se je razvijala situacija v soboto zvečer zlasti po avdijenci g. Pribičevića, o kateri je bil po ponoči izdan uradni komuniké, ki je na mah razbrazil vse proti KDK naperjene intrige hegemonistov, češ da je KDK proti državi. Zastoj v razpletu krize pa je gotovo tudi v zvezi s povratkom Stepana Radića iz Beograda v Zagreb. Odhod Stepana Radića pred rešitvijo krize pomeni za hegemoniste zelo hud udarec. Triumfalen sprejem, ki je bil prirejen Stepanu Radiću v Zagrebu (obširno je o tem poročal »Ponedeljek«), je napravil tudi na beograjsko javnost silen vtis in hegemonisti so dobili s tem še en dokaz več, da stoji za KDK ves prečanski narod.

Včerašnja nedelja v situaciji ne beleži nikake spremembe. Kralj je bil ves dan odsoten iz Beograda ter se je vrnil šele pozno zvečer, nakar je bil sprejet v avdijenco notranji minister dr. Korošec, ki je poročal kralju o sprejemu Stepana Radića v Zagrebu. Veliko senzacijo in nervoznost v hegemonističnih krogih pa je vzbudila vest, da je včeraj popoldne kralj nepričakovano posečil vojvodo Stepo Stepanoviča v

Pribičević o svoji včerašnji avdijenci

Zahvalil se je vladarju za pozornost, ki jo je izkazoval Stepanu Radiću. — Skrbno proučevanje situacije

Beograd, 9. julija p. Nocoj od 6. do 7. je bil v avdijenci Svetozar Pribičević. Po avdijenci je v poslanskem klubu sprejel večje število novinarjev, ki so ga prosili za informacije. Pribičević je na njihova vprašanja le izjavil, da je kriza v razpletu ter da se na vse strani proučuje situacija. Glede svoje avdijence je sporočil, da se je v Radićeve imenu zahvalil kralju za veliko pozornost, ki jo je pokazal vladar za časa zdravljenja Stepana Radića v Beogradu. Ker se g. Radić ni mogel osebno zahvaliti, je to storil v njegovem imenu on in je bil to edini povod nocojšnje avdijence. Novinarji pa so bili kljub temu prepričani, da je bila avdijenca v neposredni zvezi z razpletom krize ter so stali razna vprašanja, na katera je g. Pribičević odgovarjal:

Ali se kriza ne rešuje, ker že včeraj in danes ni nikakih dogodkov?
»Kaj se mora reševati tako, da se vse vidi?« je odgovoril g. Pribičević. »Ali morate res novinarji vse vedeti. Izjavil sem že, da je situacija sedaj v rokah kralja. »Pravda« me zaradi tega napada in trdi, da je situacija v rokah koalicije dosedanjih štirih vladnih strank, kakor da je ta koalicija vse-mogoča. Če bi bilo tako, potem bi bila sedanja vladna kriza sploh nepotrebna. Kriza pa je bila otvorena zato, da se situacija razčisti ter da se nudi drugemu ustavnemu faktorju možnost za proučevanje in temeljitje razčiščenje. Kako bo kriza rešena ne vem.«

»Že dva dni vlada v reševanju krize po-

čevim govorom, iz katerega so sklepal, da je KDK proti državi in za razpad države, so danes servirali javnosti izmišljotine, da sta se Stepan Radić in Svetozar Pribičević že v Beogradu sporazumela, da zahtevata federacijo s posebnim satorom v Zagrebu. Računali so namreč, da bo Stepan Radić, čim se vrne v Zagreb, tako radikalno govoril, da bo onemogočil vsako sporazumno rešitev. Stepan Radić jim seveda ni nasedel in tako je tudi ta najnovejša hegemonistična izmišljotina razpadla v nič.

Naravno je, da se še ne ve, kako bo izpadla končna rešitev, ker v Beogradu niso nikoli izključena iznenadjenja, toliko pa je sigurno, da se danes ne misli več na rešitev, ki bi omogočila povratek stare vlade, četudi z novimi osebami.

Čačku. Kralj se je ob 6.35 pripeljal iz Topole v Čačak ter takoj odšel na vojvodovo stanovanje, kjer je ostal nad eno uro v razgovoru s sivolasi in popularnim generalom. Vojvoda Stepanovič o tem posetu kralja ni hotel podati nikakih informacij, kljub temu pa so se v Beogradu razširile vesti, da se na merodajnem mestu misli na to, da bi mogel vojvoda Stepanovič sestaviti nevtralno vlado, ki naj bi izvedla nove volitve do prihodnje pomladi.

Taka solucija za rešitev vladne krize seveda ne gre v račun beograjskim hegemonistom. Zato so takoj pričeli s protiakcijo. Včeraj in danes so se vršila neprestano posvetovanja v vladnem predsedstvu in v demokratskem klubu, obenem pa so beograjski hegemonistični listi zopet pričeli pravcato ofenzivo na Svetozarja Pribičevića in KDK. V glavnem si sedaj prizadevajo, da bi rešitev krize kar najbolj zavlekli, da bi tako pridobili na času. Naivneje nade pa polagajo na to, da bo Stepan Radić v Zagrebu podal kakšne izjave, ki bi jih lahko izkoristili proti KDK, da bi jo skušali znova diskreditirati.

Radikalni prvak Aca Stanojevič si še vedno prizadeva, da bi rešil situacijo vsaj za radikalno stranko. V minulih noči se je vršila na njegovem stanovanju dolgotrajna konferenca njegovih ožjih pristašev. Kakor se zatrjuje iz radikalnih krogov, je Aca Stanojevič ponovno skušal priti v stike z vodstvom KDK. Zatrjevalo se je, da ponuja Stanojevič prijatelji KDK koalicijo za volilno vlado. Iz vrst KDK teh vesti ne potrjujejo, a tudi ne demantirajo ter le naglašajo, da vztraja KDK pri svojem znanem stališču.

Tudi današnji dan ni prinesel odločitev. Na dvoru danes sploh ni bilo političnih avdijenc. Zvečer od 6. do 7. je bil v avdijenci predsednik KDK Svetozar Pribičević, ki se je v Radićeve imenu zahvalil vladarju za njegovo pozornost za časa zdravljenja Stepana Radića v Beogradu.

poln zastoj, je pripomnil eden novinarjev. »Ta zastoj je nastal očividno zaradi tega, da se proučuje situacija. Situacija se ne proučuje samo takrat kadar se pozivajo šefi parlamentarnih skupin na konzultacijo. To da na zunaj ni nikakih dogodkov, še ni dokaz, da se na razpletu krize ničesar ne dela.«

»Vladni tisk pričakuje, da bo Stepan Radić dal v Zagrebu kake neugodne izjave.« »To je nesmisel. G. Radić me je pred svojim odhodom pooblastil, da polnopravno zastopam KDK. V ostalem pa opozarjam na to, da je Radić pred svojim odhodom napisal v »Narodnem Valu« članek, da tvorijo Hrvati in Slovenci s prečanskimi Srbi skupno s seljaškim narodom v Srbiji nerazdružljivo zajednico. Ta izjava je izšla v »Narodnem Valu« z Radićeve podpisom. Beograjski tisk je to izjavo seveda zamolčal, da bi lahko nadaljeval s svojimi intrigami. Če čakajo sedaj na izjave g. Radića, ki bi jih lahko eksploatirali v svoje zahrbitne namene, bodo lahko čakali mnogo mesecev. Nekateri listi so v zvezi z izjavo, ki sem jo podal v svoji sobotni avdijenci kralju v odgovor na hegemonistične intrige, pisali da namerava vlada uveljaviti napram KDK zakon o zaščiti države. Moram kategorično izjaviti, da je vse to izmišljotina. Zakone izvajajo sodišča in vlada sploh ne more prisiliti sodišč, da našo akcijo kvalificirajo kot delikt po zakonu o zaščiti države.«

Demokrati in KDK

Beograd, 9. julija p. V kabinetu ministra javnih del se je vršila zvečer dolgotrajna konferenca demokratskih prvakov in ministrov. Po tej konferenci je odšel prosvetni minister Grol na dvor. Demokrati so zadnje dni popolnoma izgubili vsako orientacijo. Iz njihovih vrst so se nocoj širile verzije, da se potegujejo radikali, odnosno Aca Stanojevič za to, da bi sestavila volilno vlado radikalna stranka skupno s KDK. Ta vest je vzbudila pri demokratskih največje razburjenje in je tako vplivala na nje, da postajajo čim dalje bolj popustljivi napram zahtevam KDK. Demokrati se resno boje, da bi ostali ob strani ter se zato neprestano posvetojujejo, kako bi se našel za nje najprimernejši izhod iz situacije. Poedini poslanci so izjavljali, da večina v demokratskem klubu zelo obžaluje, da je vodstvo stranke v začetku zavzelo napram KDK tako odklonilno stališče. Obstaja tendenca, da se to popravi ter čimprej postavijo kar najtesnejši odnošaji s KDK.

Stepan Radić je zopet v Zagrebu

Triumfalna pot iz Beograda v Zagreb, kjer je ranjenega voditelja sprejelo in pozdravilo nad 100.000 ljudi

Zagreb, 9. julija. r. Včeraj so se Stepan Radić, dr. Pernar in Ivan Grandja, ki so se po krvavem zločinu v Narodni skupščini 19 dni zdravili v beograjski bolnici, končno vrnili v Zagreb. Njihov povratek se je razvil v triumfalno manifestacijo idej in borbe KDK ter je pokazal, da stoji ves prečanski narod v borbi za enakopravnost na strani KDK. Ranjeni poslanci so se vozili v posebnem salonskem vozu, ki je bil priključen jutranjemu zagrebškemu brzovlaku. Na beograjskem kolodvoru se je kljub temu, da so čas odhoda prikrivali do zadnjega trenutka, zbralo veliko število pristašev KDK, ki so ranjenim poslancem prirejali navdušene ovacije. Spotoma je narod na vsaki postaji pozdravljaval vračajočega se voditelja in njegove tovariše, Zagreb sam pa je priredil Stepanu Radiću in njegovemu spremstvu tako triumfalen sprejem, kakršnega doslej ni bil deležen še nihče. Nad 100.000 ljudi je pozdravljalo ranjenega na kolodvoru in po ulicah. V veličastni povorci so spremljali Radića na njegov dom. Ker Radić po naročilu zdravnikov ni smel go-

voriti, se je za sprejem zahvalil v njegovem imenu posl. Predavec. Po mestnih ulicah, ki so bile vse v zastavah, je množica še pozno v noč manifestirala, vendar pa ni nikjer prišlo do incidentov.

Zagreb, 9. julija. Č. Čeprav sta pot iz Beograda do Zagreba ter zagrebški veličastni sprejem Stepana Radića precej utrudila, vendar je noč prešla dobro in je bil jutraj zelo dobro razpoložen. Prvi posetnik pri Radiću je bil danes dopolndne mestni župan Vekoslav Heinzel, ki je prišel v Radićevo vilo ob pol 11. Radić ga je sprejel zelo priščno. Župan mu je izrazil svoje veselje nad njegovim ozdravljenjem in ga pozdravil v imenu zagrebškega občinskega sveta.

Prof. Kostić na Bledu

Bled, 9. julija. Malo pred polnočjo sta prispela semkaj prof. dr. Kostić in dr. Todorović, ki sta zdravila ranjene poslance KDK v beograjski bolnici ter jih spremljala v Zagreb. Dr. Kostić in dr. Todorović, ki sta gosta posl. Shveglja, ostane na Bledu par dni, da si ogledata njegovo okolič.

Zločin Puniše Račića je bil skrbno pripravljen

Važne izjave ranjenih poslancev dr. Pernarja in Ivana Grandje

Zagreb, 9. julija. Č. Danes so novinarji posetili ranjenega poslanca Ivana Grandjo v bolnici Poslanec Grandja je ob tej priliki najprej govoril, kako je bil ranjen v Narodni skupščini, nato pa je med drugim izjavil: »Brez dvoma je, da je bil napad na nas dobro pripravljen in da bi v slučaju, ako bi od naše strani padel samo en strel, naši nasprotniki odgovarjali s strelom na nas in se potem izgovarjali, da so se morali braniti pred nami. Toda izmed nas ne nosi nihče revolverjev v skupščini. Oni so se najprej hoteli iznebiti dr. Pernarja in zato je Puniša Račić najprej streljal nani, ker so se bali dr. Pernarjeve fizične moči.« Dr. Pernar, ki se nahaja v domači oskrbi v Zagrebu, je izjavil novinarjem, da se

sedaj že popolnoma lahko sprehlja in da hodi v bolnico samo k previjanju rane. Ko se bo rana zacelila, jo bo pustil odpreti, da mu bodo izvlekli kroglo. Tudi dr. Pernar je izjavil, da je bil atentat pripravljen. Klerikalni poslanec Jerić iz Prekmurja da mu je pripovedoval, kako je Puniša Račić prišel v Korošev klub z raznimi predlogi in da je tedaj rekel poslancem, naj se zadržijo v Narodni skupščini pri vratih. In res, onega dne, ko se je v skupščini streljalo na poslance KDK, ni bilo v njej nobenega člana dr. Koroševega kluba. Nada mu je znano, da je radikalni poslanec Stepo Kobasica izjavil poslancem Šapljiču, Miljkoviću in Kurbegoviću, naj se oborožijo, ker je treba z opozicijo fizično obračunati.

Beograjski listi o zastoju v razpletu krize

V ospredju stoji predlog Stepana Radića in Svetozarja Pribičevića glede sestave nevtralne vlade. — Novi obupni napori hegemonistov

Beograd, 9. julija. p. Tudi v beograjskem tisku se pozna, da je zavladala v političnih krogih popolna nejasnost glede načina rešitve vladne krize. Dočim listi na eni strani poročajo, da stoji v ospredju sestava nevtralne vlade, na drugi strani zopet povdarjajo, da odločitev še ne bo tako kmalu padla ter da se bo kriza po vsej priliki zelo zavlekla.

Nocojšnja »Reč« piše pod naslovom »Pred nevtralno volilno vlado«, da bo kriza rešena na ta način, da bo pod predsedstvom avtoritativne in povsem nevtralne osebe sestavljena izvenstrankarska vlada, ki bo imela predvsem nalogo, da pomiri duhove. Narodna skupščina bi bila v tem slučaju takoj odgojena do jeseni, nato pa razpuščena in za pomlad razpisane nove volitve.

Tudi nocojšnje »Novosti« pišejo v tem smislu ter naglašajo med drugim: »Izgleda, da se na merodajnem mestu pravilno presoja resnost situacije, ki je nastala po 20. juniju in po odhodu Stepana Radića iz Beograda. Resno se razmišlja o tem, kako bi se dalo KDK primerno zadoščenje. Zato se misli na

sestavo nevtralne vlade v smislu predlogov KDK. Od sobote dalje je glavna skrb merodajnih činiteljev posvečena temu vprašanju ter se na vse strani išče oseba, ki bi s svojo avtoriteto pomirljivo vplivala na razburjene duhove. Po sobotnih avdijencah je, kakor izgleda, padla odločitev, da se ta težka naloga poveri sivolasemu vojvodi Stepi Stepanoviču, ki bi mogel zbrati okoli sebe najbolj avtoritativne predstavnike našega javnega življenja ter bi prožil dovoljne garancije, da dobi KDK potrebno zadoščenje.«

Demokratska »Prava« da, ki je bila nekaj časa bolj rezervirana, pa je včeraj in danes zopet začela strahovito napadati Stepana Radića in Svetozarja Pribičevića ter skuša znova intrigirati proti KDK. Tako skuša v svoji nocojšnji številki dokazovati, da zahteva KDK federativno ureditve države, kar da pomeni atentat na narodno in državno edinstvo. Seveda pa te intrige nič več ne zaležejo in predstavljajo le zadnje obupne poskuse rešiti hegemonizem pred neminovnim razsulum

Beg iz hegemonističnih strank

Djakovac, 9. julija. Č. Sreski kandidat Davidovičeve demokratske stranke za Medjimurje pri zadnjih skupščinskih volitvah mag. pharm. Bogdan Kovačić iz Čakovca je izstopil iz Davidovičeve stranke zaradi njenega zadržanja ob priliki krvavih dogodkov v Narodni skupščini.

Dubrovnik, 9. julija. n. Od sobote se v Dubrovniku in okolici podpisuje izjava proti vodstvu demokratske stranke, ki da se tri gaja samo za srbijanske hegemonistične interese. Izjava očita vodstvu, da po zločinu v Narodni skupščini ni ničesar podzvelo, da se ogorčenje med narodom pomiri. Doselej je to izjavo podpisalo 38 demokratov, ki trdijo, da je iz Davidovičeve demokratske stranke izstopila tudi že vsa njena organizacija v Reki Dubrovniški s predsednikom na čelu.

Dubrovnik, 9. julija. Č. Iz Davidovičeve stranke je izstopil tudi vodja demokratov v Stolu Pero Vičan. Obširna akcija za izstop iz Davidovičeve stranke se vodi tudi v okolici Dubrovnika, v Zupi in Konavljju.

Politična eksplozija v Moskvi

Moskva, 9. julija. g. Ponoči je v poslopju GPU eksplodirala bomba. Trg pred poslopjem so takoj cernirale čete. Natančno število žrtve še ni znano. Cenzura zadržuje brzojavke o tej eksploziji. V poslopju GPU so bili tudi obsojenci procesa v Sahti.

Nemško zrakoplovstvo

Berlin, 9. julija. (be.) V Friedrichshafenu je bil krččen danes novi velikanski Zeppelin 127.

Kandidati za guvernerja Narodne banke

Beograd, 9. julija. p. Po včerašnji izredni glavni skupščini delničarjev Narodne banke (o kateri je obširneje poročal »Ponedeljek«) se je vršila danes seja uprave nega odbora. Na dnevnem redu je bila do ločitev kandidatov za guvernerja Narodne banke. Soglasno je bil najprej izvoljen dr. Dragutin Protić, dosedanjí vice-guverner katerega vlada lani ni hotela potrditi za guvernerja. Protić je pa kandidaturu odklonil. Zato se je upravni odbor na to zednil na sledeče kandidature: Ignac Bajloni, industrijalec iz Beograda, Miroslav Kulmer, predsednik Prve hrvatske štedionice, dr. Gedeon Djundjrić, industrijalec iz Novega Sada, Miloš Savič, industrijalec v Beogradu in Andrija Radović, narodni poslanec. Izmed teh kandidatov mora sedaj vlada v smislu bančnih statustov izbrati guvernerja.

Konferenca poslancev HSS

Zagreb, 9. julija. Č. Danes so imeli v poslopju zagrebške oblastne skupščine poslanci HSS konferenco pod predsedstvom dr. Mačka, ki je po sebi izjavil novinarjem: Sestaja smo se, da se medsebojno obvestimo o razmerah v naših kraljih in razpoloženju med našim narodom. Ko bo predhodnik Stepan Radić ozdravel, bodo vsi poslanci pozvani v Zagreb k prvi seji kluba.

Jugoslovensko gasilstvo

Praga, 9. julija h. Dne 6. julija se je ob priložnosti kongresa slovanskih gasilcev vršila ustanovna skupščina jugoslovenskih gasilcev. Prvič-dia sela se vrši v Oslenu in sicer v teku ene meseca. Po skupščini so jugoslovenski delegati položili na grob neznanega vojaka vence.

Borba proti korupcijonistom, ne proti Srbom! Značilne izjave radičevskih poslancev o razmerju med Hrvati in Srbi in o politiki KDK

Beograd, 9. julija p. Urednik beogradske »Politike« Gojko Božović, ki je skupno z drugimi novinarji spremljal Stepana Radiča in tovariše na povratku iz Beograda v Zagreb, se je spomnil razgovorja z različnimi radičevskimi poslanci, kojih izjave objavljamo v današnji »Politiki«. Med drugim mu je izjavil v razgovoru posl. Matijević:

»Povsem netočna je trditev, da smo mi proti Srbijancem. To je čisto navadna laž. To trde le oni ljudje, ki bi hoteli v kalnem rbarstvu in ki imajo na sebi žig korupcije in plačkarstva in ki bi hoteli prikriti zločin. Moramo vas opozoriti na skupno delovanje prečanskih Srbov s hrvatskim narodom, kar dokazuje da je popolnoma mogoče sodelovanje s srbskim narodom, proti kateremu mi nimamo prav ničesar. Mi vodimo neposredno borbo proti eksploatacijskim in nedostojnim predstavnikom srbskega naroda, ki poznajo le svoje strankarske in osebne interese, ki jih predstavljajo kot interese države, dasiravno imajo oni najmanj pravice, da tako govorijo. Oni so najbolje pokazali med svetovno vojno svoje delo za interese države, ko so se zabavali v švicarskih letovislih, dočim je preživljala država svoje najusodnejše dni.

Neki drugi radičevski poslanec pa je med drugim izjavil: »Srbi in Hrvati v prečanskih

kraji, so skrajno revoltirani zaradi krvavih dogodkov v Beogradu in kdo ve, ali bo to mogoče pozabiti in ali bo mogoče najti sporazum. Obstojta pa sporazum in popolno soglasje med prečanskimi Srbi in Hrvati. Kako se ne bi razburjali, ko nas plačkarjo do skrajnosti in nam ubijajo poslance, ki proti temu protestirajo. Glavno je, da je naš narod sočen. Prečanski Srbi in Hrvati samo čakajo, kaj poreče Radić in Pribičević. Toda ta dva narekujejo mir in slovo. Ni dvoma, da bi prišlo do krvoprelitja in usodnih dogodkov, če bi Radić in Pribičević ne nastopila tako pomirljivo. Kako so pač mogli naperiti samokrese na P. Radiča in dr. Basarička, ta dva plemenita in mehki idealista? Ako bi bilo to samo delo Puniše Račića, bi mi to preboleli, toda to je delo organizirane bande. Mi dobro vemo, kdo so ti ljudje in to ugotovila tudi preiskava. Take razmere bodo vladale vse dotlej, dokler bodo sreski poglavarji in veliki župani diktirali izvolitev poslancev. Družba, ki ima na vesti krvavi zločin bo storila vse, da obdrži oblast v svojih rokah. Volitve naj vodi kdorkoli, zaimena mora biti samo popolna svoboda. Dokler pa bo žandarmerija volila poslance bodo v parlamentu vedno razni Puniše Račići.

Strahovit udarec kleroradikalnega režima našemu gospodarstvu

Včeraj je bila podpisana sprememba trgovinske pogodbe z Avstrijo. — Naraščajoče nezadovoljstvo s klerikalno politiko

Ljubljana, 9. julija. Iz Beograda nam poročajo, da je bil danes na Dunaju podpisan sporazum glede revizije naše trgovinske pogodbe z Avstrijo. Kakor je bilo pričakovati, je Korošec-Vukičevićeva vlada tudi tukaj pokazala, da so ji interesi prečanskih krajev devata briga. Nove določbe v trgovinskih odnosih z Avstrijo najtežje zadenejo prečanske kraje in da bo ironija še večja! — predvsem Slovenijo. Izvoz živine in mesa, vina, moke, bučnega olja in mnogih drugih pridelkov iz Jugoslavije v Avstrijo bo od sedaj skoraj nemogoč. Vsa opozorila slovenskih gospodarskih krogov, ki so neprestano dokazovali, da mora roditi tako početje za slovensko gospodarstvo katastrofalne posledice, so naletela na gluha ušesa. Klerikalci, ki so pač uporabljali svoj vpliv v vladi za to, da so z preganjanjem uradništva in s partizanskimi odredbami zaščitili svoje strankarske interese, niso znali pravočasno in primerno nastopiti v zaščito slovenskih gospodarskih interesov. Politično hazarderstvo doktorja Korošca se je tako tudi na gospodarskem polju pokazalo kot skrajno škodljivo za slovenske interese.

Med slovenskimi gospodarskimi krogi je zavladalo nepopisno ogorčenje in klerikalci dobivajo dan za dnem od najrazličnejših gospodarskih korporacij

in institucij, tudi takih, pri katerih imajo odločilno besedo klerikalni eksponenti, cele kopice najbolj ogorčenih protestov. Dr. Korošec je postalo na vse zadnje strah pred posledicami njegove brezglave politike za klerikalno stranko, ker je, kakor nam iz Beograda poročajo, danes poslal zunanjemu ministru pismo, v katerem ga opozarja na to, da bo Slovenija v slučaju, da bi bil odobren na Dunaju sklenjen sporazum, silno hudo zadeta. Zato zahteva, naj se te pogreške popravijo. Razumljivo je, da je ta dr. Korošev nastop le zvonec po točki, ki na stvari ne more ničesar spremeniti. Kako »vneto« je zastopal dr. Korošec v vladi gospodarske interese Slovenije, dokazuje pač najbolj dejstvo, da v delegaciji, ki je vodila pogajanja z Avstrijo, ni niti enega Slovenca...

Dunaj, 9. julija. g. Danes je bila v zvezi nem uradu podpisana dodatna pogodba k trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Avstrijo. Za Avstrijo so podpisali pogodbo zvezni kancelar dr. Seipel ter ministra dr. Schürf in Thaler, za Jugoslavijo pa jugoslovski poslanik Jeličić in vodja jugoslovenske delegacije, vseučiliški prof. dr. Todorović. Cilj pogajanj je bil, da se trgovinska pogodba z Jugoslavijo iz leta 1925 spravi v sklad z avstrijskimi carinsko tarifnimi novelami iz leta 1926. in 1927.

Iz okužene atmosfere

Odvetnik g. dr. Janko Brejc nam pošilja naslednji oporek:

Kot pooblaščenec g. narodnega poslanca Ivana Jerića Vas prosim, da z ozirom na članek »Iz okužene atmosfere« v »Jutru«, št. 154 z dne 4. julija t. l. na strani 2 v koloni I na levi objavite na predpisani zakoniti način nastopni popravek:

»Trditve, da sem bil kakih 8 dni pred usodnim dnevom v Narodni skupščini doma in da sem ob tej priliki neki gospej v Murski Soboti pripovedoval, da že ves zadnji čas sedim v Narodni skupščini tik pri vratih, češ da bo nekaj prišlo, da bom lahko hitro ven skočil, je popolnoma neresnična. — Niti sem bil kakih 8 dni pred usodnim dnevom doma niti sem kdaj komu podal zgoraj omenjeno izjavo. — Ivan Jerić I. r.»

Atentat na somborskega velikega župana

Sombor, 9. julija. č. Preteklo noč je bil izvršen atentat na avtomobil velikega župana Vildovića. Že nekoliko dni se je mučila v Somboru komisija, ki proučuje razmere dvostranskega jugoslovensko-madžarskega mira. Ker je komisija dovršila delo, so se včeraj nekateri njeni člani odpravili v družbi velikega župana Vildovića na drž. posestvo v Belju. Na povratku sta se peljala z avtomobilom velikega župana načelnik notranjega ministrstva dr. Erhatič in trgovec Karakašević po cesti, ki vodi v Beždan, ko je naenkrat v bližini državnega skladišča počil strel. Krogla je zadela zadnjo stran karoserije in razbila zaščitno steklo, ne da bi koga ranila. Šofer je ustavil avtomobil in hotel pohiteti za napadalcem. Nekateri ljudje so pripovedovali, da je malo prej korakala skozi Belje vojaška patrulja, radi česar je komandant mesta odredil preiskavo municije in orožja, vendar pa brez uspeha. Bržkone je napadalec mislil, da se v avtomobilu nahaja veliki župan Vildović. Krogla, ki je bila izstreljena v avtomobil, je bila oddana iz puške francoskega izvora.

Angleška delegacija za Ženevo

London, 9. julija (lo.). Za delegate na prihodnjem zasedanju Društva narodov so določeni zunanji minister Chamberlain, lord Cushtendin, Cecil Hurst, Hilton Young, gospa Edith Lytton in Duff Cooper.

Velik gozdni požar pri Trstu

Trst, 9. julija. o. Včeraj popoldne je izbruhnil požar v borovskem gozdu v bližini stare smodnišnice pri Bazovici. Požar se je zaradi suhega vremena naglo razširil. Na lice mesta so bili poklicani tržaški ognjegašci, katerim se je s pomočjo vojaštva, orožništva, miličnikov in drugega prebivalstva po peturnem gašenju posrečilo omeiti požar, ki je dosegal vprepelit okoli 30 ha gozda in 30 ha pašnikov. Docela je tudi opustošen »diktorški« gozd. Požar do 21. ure še ni bil pogasjen. Gorelo bo najbrže še vso noč. Škoda je zelo velika.

K umoru generala Protogerova

Beograd, 9. julija. p. Tukašnja bolgarsko poslaništvo potrjuje vest, da je bil včeraj umorjen v Sofiji general Protogerov, vodja »makedonstvujuših«. Glede ranjenega spremljevalca Protogerova še vedno ni znano, kdo je. Oblasti prikrivajo njegovo ime, domneva pa se, da gre za Atanaso Tetova, Protogerovega adjutanta. Po dosedanjih ugotovitvah so Protogerova umorili bržkone njegovi nasprotniki v organizaciji »makedonstvujuših«. Kakor znano, je dal Protogerov svoječasno ubiti Aleksandra Todorova in se zato splošno misli, da so se sedaj pristavi Todorova nad njim maščevali.

Polarna tragedija na višku

Moskva, 9. julija s. Ledolomilec Krasin se je ustavil 15 milj severno od rta Platen. Ledolomilec Madžin je v bližini Karlovega ozemlja. Ruski letalec Babuškin pripravlja nov polet na rt Ligh Smith.

Ost, 9. julija (ri.). V Nyalasund je dospela francoska križarka Strasbourg. Tjakej sta dospeli tudi dve italijanski letali in ladja Città di Milano.

Kingsbay, 9. julija g. Na konferenci poveljnikov »Città di Milano«, »Hobby«, »Strasbourg« in »Nordenskiöld« je bilo sklenjeno, da bodo ti parniki 21. julija ustavili poizvedovanja, ako se dotedaj ne bo našla sled ponesrečenega. Parnik »Braganza« bo skušal prodreti proti jugu.

Rim, 9. julija g. Napram inozemskim vestem, da je mehanik Cecconi, ki je bil pri brodomoru ranjen podlegel svojim poškodbam, poročajo listi, da je Lundborg izjavil, da se je Cecconijevo zdravstveno stanje zelo izboljšalo in da za njega ne obstaja nobena nevarnost.

Mednarodni kongres za zaščito dece

Pariz, 9. julija (be.). Minister Loucheur je obvelil mednarodni kongres za zaščito dec.

„Nasilja nekdanj in sedaj!“

Nesposobnost dr. Korošca kot notranjega ministra skuša njegovo glasilu opravičevati in zagovarjati z naštevanjem »grozovitosti in nasilja«, ki se je baje vršilo v Sloveniji pod vlado dr. Žerjave in Pribičeviča.

Klerikalno glasilu je izgubilo vsako mero za resnico in pravico, zato pere Koroščevo krvavo ministiranje s tem, da poroča »gorostasna grozodejstva«, ki jih je SDS zagrešila, ko je bila na vladi.

»Slovenec« navaja niz dejanj pod vlado SDS in jim skuša dati isti krvavi značaj, kakor dogodkom, ki jih je skrivil in za katere je formalno in moralno odgovoren dr. Korošec, toda s tem kaže samo ali svojo neumnost ali svoj cinizem.

Najhuši izmed očitkov SDS je vsekakor ta, da je bilo v oni dobi klerikalno časopisje v štirinajstih dneh zaplenjeno osemkrat. »Slovenec«, »Domoljub« in »Straža« so te zaplenbe v polni meri zaslužili in dr. Žerjav in Pribičević sta vršila le svojo dolžnost, ako sta protidržavnim hujskačem stopila na prste. Ni pa storil svoje dolžnosti minister Korošec, ki je pač plenil časopise radi poročil o nettunjskih demonstracijah, dovolil pa je »Jedinstvu«, da je pozvalo in ščuvalo na umor poslancev.

Branil je svoje organe, ki so pod njegovim pendrekom streljali na ljudi, ni pa branil poslancev, ki jim je grozil morilec javno v časopisu. To dejstvo se ne da izbristati niti z najpobujnejšim zaviljanjem in poudarjanjem kako je SLS skozi in skozi prožeta s krščanskim pojmovanjem!

»Vsako tiskovino, ki je izšla iz Jugoslovanske tiskarne, je pregledal policaj,« vzklika »Slovenec« in ne ve, koliko pohvale tiči v tej ugotovitvi, ako primerjamo dr. Korošca, ki ni pregledal niti tako razbojniškega članka, kakor je bil članek v »Jedinstvu«. Ravno to malomarno izvrševanje službe je omogočilo umor, ker je dalo morilcu pogum. Račić je lahko sklepal: »Korošec pleni vsako malenkost, poziva na umor poslancev KDK pa je vesel. Pucajmo!« Prav ima »Slovenec«, ko pravi, da je bil umor psihološko pripravljen.

Kot največji zločin zopet pripisuje glasilu SLS dr. Žerjavu in Pribičeviću dejstvo, da je bila Jugoslovanska tiskarna mesece in mesece zastražena. Oblast je tedaj nepristransko varovala kovačnico laži, klevet in hujskanja, ki je doseglo tako mero, da se je oblast bala represalij s strani javnosti. Pod vlado SDS je Jugoslovanska tiskarna ostala cela in nedotaknjena, zdaj pa se sklicujejo klerikalci na zaščito in na stražo kot na nasilstvo, tisti klerikalci, ki so ob času dogodkov na Zaloški cesti za božjo voljo prosili, da jih zastražijo srbski vojaki!

Kot nadaljnje nasilstvo prinaša glasilu SLS laž, da je bila tedaj v Mariboru demolitarna Cirilova tiskarna. Sodno je ugotovljeno, da je bil uničen le en sam gonilni jermen! Ako bi oblast pod dr. Žerjavom in Pribičevićem ne bila čuječa, bi bilo tudi v Jugoslovanski tiskarni lahko SLS za več nego za en sam razrozan jermen!

Višek cinizma pa doseže pobožni list v pasusu: »Družine naših uradnikov so bile brez očetov, ki so morali v Makedonijo in druge južne kraje v pregnanstvo.« Ta hinavski vzdihljaj ni baš primeren v dobi, ko se še ni podela gomila nad Pavlom Radčem in ko se še čuje neutuljiv jok vdove in sedem nepreskrbljenih sirot. Za te sirote »Slovenec« ne ve in noče vedeni zanje in za umorjenega očeta nima srca. Tudi nima »Slovenec« sočutja z neštevitimi reduciranci, ki jih je Korošev režim brezsrčno pogljal na cesto.

Ako reasumiramo nekdanja »nasilstva« točno po »Slovencu«, dobimo sledeči rezultat: Pod vlado dr. Žerjave in Pribičeviča predstavljala »nasilje« par zaplem klerikalnih listov in en razrezan gonilni jermen, za kar pa ne nosita krivde imenovanca poslanc. Ako »Slovenec« šteje mod »nasilstvo grozovite ere« tudi okoliščino, da so žandari hodili v cerkev poslušati pridige, moramo naglasiti, da so dobili sedaj po politiki dr. Korošca drugo zaposlitev — krvoprelitje in preganjanje ter ubijanje nedolžnih ljudi.

Uspeh vlade »enega najznamenitejših Slovencev« — tako naziva Korošca njegov list — pa je sledeči:

Smrtne žrtve v Zagrebu, težko ranjeni v vseh treh prestolnicah. Krono vsega pa je Korošec preskrbel zločin, ki nima para v zgodovini: umor in poboj poslancev v Narodni skupščini. To je krvava bilanca prežalostnega ministiranja dr. Korošca.

Ponovno poudarjamo, da je on kot vrhovni šef policije kriv ali skrivil teh strahotnih dejanj ter formalno in moralno odgovoren zanje. Pod Koroševim ministiranjem se je v Zagrebu in Beogradu ponovila Zaloška cesta, tako da je vrabci na strelah čivkajo, da teče kri nedolžnih ljudi, kadar so klerikalci na vladi!

Kronika nesreč

Dunaj, 9. julija. (du.) Na Salzburškem je divjal strahovit vihar. Toča je uničila vso letino. Posamezni kosi toče so tehtali do pol kilograma.

Berlin, 9. julija. (be.) V Lasovicah v poljski Sleziji se je zgodila velika nesreča. Otroci so se igrali z granato, ki je eksplodirala, ubila 8 otrok in 14 težko ranila.

Singapore, 9. julija. (lo.) Včeraj so napadli v bližini mesta pomorski roparji neko ladjo, na katero so prišli na ta način, da so se izdali za carinske uradnike. Roparji so odnesli ves tovar in zvezali posadko, ki je bila rešena šele po 10. urah.

Sanghai, 9. julija. (pa.) Strahovit tornado je težko poškodoval mesto. Škoda je zelo velika. V luki so se potopili štirje parniki.

Kalkuta, 9. julija. (be.) Pri Hovrahu se je ponesrečil osebni vlak. Ubilih je bilo 18 potnikov in 24 težko ranjenih.

Newyork, 9. julija g. Velika vročina, ki vlada že več dni, je zahtevala več slovesnih žrtv. V Newyorku je kazal toplotmer 91 stopinj Fahrenheita, v Pensilvaniji pa nad 100 stopinj. Stevilo žrnih zaradi vročine se čeni nad 100.

Prebivalstvo odobrava borbo KDK proti ne- srečnemu režimu hegemonistov

Trije lepi zbori zaupnikov na Notranjem. — Soglasna obsodba izdajalske klerikalne politike

V nedeljo sta poslanc dr. Kramer in Ivan Pucelj nadaljevala z informativnimi sestanki v ljubljanskem volilnem okrožju; vršili so se dopoldne v Gornjem Logatcu, popoldne v Starem trgu pri Ložu in zvečer v Zirovnici pri Grahovem zbori odborikov in zaupnikov krajevnih organizacij loškega, odnosno loškega in cerkniškega srezu. Na vseh treh krajih se je zbralo veliko število predstavnikov narodne in predne misli in lahko se reče, da je bila vsaka občina zastopana po svojih najboljših močeh. V Logatcu je bilo zbranih nad 300 zaupnikov, istotako v Starem trgu, a tudi v Zirovnici, akoravno se je ta sestanek vršil zvečer in so prometne razmere zelo neugodne, je bilo zbranih nad 150 zavednih mož. Poslanca Pucelj in dr. Kramer sta podala obširna poročila o zadnjih dogodkih v Narodni skupščini, o političnem položaju in o zahtevah ter programu Kmečkodemokratske koalicije za bližnjo bodočnost. Njuna izvajanja so bila povsod sprejeta z največjo pozornostjo in z enodusnim odobranjem. Povsod so tudi zaupniki z oduševljenjem pritrjevali, ko sta oba poslanc poudarjala nujnost enotne slovenske napredne fronte, ki je v teh tragičnih in usodnih časih glavno jamstvo da bodo slovenski interesi zavarovani in zaščiteni. Z ogorčenjem so zaupniki obsojali pogubno politiko SLS, ki je v najodločilnejšem trenutku na strani nasprotnikov enakopravnosti in svobode v državi

ter vrši najogabnejšo hlapčevsko službo hegemonističnemu režimu. SLS spada med prve moralne in politične krivce zločina 20. junija, ker je ona dala v imenu slovenskega ljudstva glavno potuho beogradskega cinicarija, ki je državo pripeljala na rob propada in narod do obupa.

Na vseh treh sestankih je bila sprejeta enako se glaseča resolucija, v kateri je rečeno:

»Odobravamo na podlagi referatov gg. poslancev KDK dr. Kramerja in Pucelja delo, taktiko in ukrepe vodstva KDK, izražamo voditeljema Radiću in Pribičeviću ter zlasti tudi slovenskim poslancem KDK brezpogojno in neomajno zaupanje z željo, da započeto delo neustrašeno nadaljujejo in vsemu narodu izvojujejo enakopravnost in svobodo.»

»Zločin, izvršen v skupščini, najodločneje je objamo s trdnim sklepom, junaške boje, ki so padli pod podlo roko hegemonističnega režima maščevati z vztrajnim delom v dobrobit celokupnega troimenega naroda. Zahtevamo brezpogojno in najstrožje kaznovanje krivcev, katerim je stala v največjo sramoto Slovencev trdno ob strani stranka dr. Korošca s pozivom, da z zločinci in izdajalci ljudskih interesov naj narod temeljito obračuna.»

Ob velikem navdušenju prisotnih so bile poslanc predsednikom KDK gg. Stepanu Radiću in Svetozarju Pribičeviću pozdravne brzojavke.

Fašistični finančni vijak je odnehal

Demisijska italijanskega finančnega in prosvetnega ministra. — Borza čaka

Rim, 9. julija. s. Finančni minister grof Volpi in prosvetni minister Fedele sta demisionirala. Na predlog ministrskega predsednika Mussolinija je kralj imenoval: za finančnega ministra senatorja Mosconija, za prosvetnega ministra pa dosedanjega gospodarskega ministra Bellugga. Na mesto Bellugga je bil dosedanj podtajnik v prometnem ministruvju Mantelli imenovan za gospodarskega ministra.

Že več tednov se je govorilo o namerah Volpija, da bo demisioniral. V zadnjem zasedanju senata so se slišale razne kritike proti finančni politiki grofa Volpija, vendar pa te kritike niso prišle v javnost. Italijanska borza je na kritike vplivnih senatorjev reagirala tako, da položaj Volpija očitno

ni bil več trden, kar se je tudi takrat izrazilo v precejšnjih kurznih izgubah na borzi.

Rim, 9. julija. g. Imenovanje Mosconija za finančnega ministra je sprejela Italijanska javnost ugodno. Zdi se, da ne bo prišlo do radikalne izpremembe v finančni politiki, ker se stabilizacijska kvota lire ne bo mogla izpremeniti, kakor je to izjavil Mussolini pred enim mesecem na zasedanju zveze industrijcev v Rimu. Nekoliko je vznemirilo, da je bil za finančnega ministra imenovan sodelavec bivšega finančnega ministra De Stefanija. Razpoloženje v bančnih in borznih krogih je ugodno, ker se hoče najprej počakati na delovanje Mosconija.

Francoska kritika avstrijske politike

Zakaj je Avstrija odklonila ponudbo Male antante. — Krivdo bo treba iskati v Berlinu

Pariz, 9. julija s. V članku, ki se bavi s položajem v Srednji Evropi, izjavja »Temps« med drugim: Demisijska pravosodnega ministra dr. Dinghoferja, gospodarski problemi ki se morajo rešiti z državami Male antante eventualne kontroverze glede priključitvenega vprašanja in končno ponehanje napezosti v italijansko-avstrijskih odnosih so povzročile na Dunaju nekoliko negotovanja. Dr. Seiplov sistem obstoji v tem, da se vzdržuje vsake politične akcije, da pa vendar z vsemi sosednimi državami doseže trgovinske pogodbe, da bo mogla Avstrija živeti. Kar do gotove mere vzbuja zaupanje do dr. Seipla, je to, da ne zamudi nobene prilike, da izrazi svoje spoštovanje pred mirovnimi pogodbami in da se prilagodi v duhu Društva narodov. Vendar Dunaj zelo rad išče nasveta v Berlinu. Poleg tega se stori vse, da se vrši naravna asimilacija toliko časa, dokler se bo smatralo za potrebno, da se odkrito načne priključitveno vprašanje.

»Temps« opozarja na odklonitev ponudbe Male antante da bi se Avstrija sprejela v podunavski gospodarski sistem. Dr. Seipel je to odklonil z motivacijo, da je Mala antanta politična skupina, ki ima naperjeno svojo ost proti drugi srednje evropski državi. Vsakomur pa je znano, da Mala antanta nima nikake osti proti kateremu koli narodu, dokler se bodo natančno respektirale obstoječe pogodbe. List primerja to pripombo napram ponudbi Male antante z izredno nepustljivo napram Italiji ter meni, da je to stališče povzročeno po navseh nemške diplomacije. Ako se bo nemška manjšina na Južnem Tirolskem prepustila svojemu usodi, bo treba iskati krivdo bolj v Berlinu kakor na Dunaju.

Skrivnostna smrt bankirja Löwensteina še vedno v popolni temi

Kombinacije se nadaljujejo. — Bankirjevo smrt bo težko uradno ugotoviti. — Vdova in sin čakata...

Bruselj, 8. jul. Časopisje sl prizadeva, da bi natančno izsledilo vsak Löwensteinov korak v zadnjih dnevih. Na ta način upa izluščiti resnico o njegovi skrivnostni smrti nesreči. Neki list je izvedel baje iz Londona, da je Löwenstein šele pred kratkim nanovo uredil vsa svoja zavarovanja, v prvi vrsti pa življenjsko zavarovanje v primeru kake letalske nezgode, ki dosega znesek 2 in pol milijona dolarjev. Drugi listi naglašajo zopet, da kljub nasprotnim trditvam in visokemu premoženju Löwensteinovi posli niso tako cveteli. Temu so se pridružili še razni dogodki, ki so zelo razburili bankirja. Posebno ga je vznemirilo, ko je izvedel, da so neznani zlikovci okradli njegov grad v Biarritzu, kjer so mu odnesli za več milijonov nakita.

Kakor je bilo Löwensteinovo življenje polno avantur, tako nenavadne bodo tudi posledice za njegove dediče. Löwenstein

zapusil vdovo in sina. Če je bankir res umrl vsled nezgode, dobe premoženje dediči. Preden pa pridobe pravico do tega premoženja, je treba uradno proglasiti, da je Löwenstein res umrl. Seveda ni nikogar, ki bi to lahko potrdil. Tak primer dosedaj še ni bil znan. Prič, ki bi bile doklade opazovale, ni in tudi trupla še niso našli. Tudi nade, da bi ga sploh kdaj našli, je zelo majhna, tako da na truplu samem ne bodo mogli ničesar ugotoviti. Če na izjavi oblast, da je Löwenstein pogrešan, ker njegove smrti ni mogoče dokazati, bo truplo zelo dolgo preden bo sklep sodišča pravomočen.

Bruselj, 9. julija. g. Löwensteinovo letalo je po svojem povratku iz Anglije zaplenilo zrakoplovno ministrstvo ter se je spravlo v posebno lopo, kjer je zastraženo.

Grozna katastrofa na morju

Vzroki potopa ladje »Angamos«. — Samo šest se jih je rešilo

Santiago de Chile, 9. julija g. O potopu čilenskega parnika Angamos poročajo: Eden rešenih mornarjev izjavlja, da se je dogodila eksplozija, ko je bil parnik oddaljen približno 300 m od obale. Ker je parnik v tem trenutku zapeljal na rt, se more domnevati, da je bilo to pravi vzrok katastrofe, ki je povzročila eksplozijo kotla. Trajalo je skoro tri ure, dokler se je ladja popolnoma potopila. Nasproti prvotnim vestem so se mogli rešili čolni spustiti na morje, vendar pa so bili tako naplenjeni od potnikov, da so se zaradi razburkanega morja prevrnili. Ponesrečen potnik so bili večmno čilenski kmetje, ki so s svojimi rodbinami potovali na državne stroške. Posadka ponesrečenega parnika je znašala 210 častnikov in mornarjev. Parnik je imel na brodu veliko količino premoga. Čilenska vlada je sklenila pokopati žrtve katastrofe na državne stroške.

Newyork, 9. julija. s. Potop vojne ladje »Angamos« je preživelo samo šest oseb. K štirim osebam, ki so se mogle rešiti na obalo, sta prišle še dve osebi, ki sta pri Lebuu priplavalii na kopno. Število žrtv znaša 289 oseb. Ponesrečenci so večinoma delavci, ki so bili na potu na salpeterske polja v severnem Čilu ter več političnih vjetnikov.

Smrt odličnega ruskega eni- granta

Praga, 9. julija g. Tu je umrl najstarejši voditelj ruskih kadetov Petrunkovič. Poleg milijonov je bil eden najuspešnejših borilcev za ljudsko stranko.

Naši kraji in ljudje

Sedemdesetletnik dr. Henrik Tuma

Dr. Henrik Tuma je ena najmarkantnejših osebnosti slovenske kulturne demokracije, pravi kulturni delavec v najresnejšem in najčistejšem pomenu te besede.

Pred približno 25 leti je njegovo ime že pomenilo naši akademski in neakademski mladini cel program in če bi ne bilo naših slovenskih vaških političnih razmer, ki so ga že takrat, v nesrečni eri Andreja Gabrščka na Goriškem, prisilile na izstop iz Narodno-napredne stranke in v prestop v socialdemokra-

Objavljal je svoje pravne razprave v «Slov. Pravniku» in tržaškem «Pravnem Vestniku», v «Forum Julij», organiziral pri tem kmete in delavce in študentom predaval cele serije o darvinizmu, socializmu, materijalizmu, o etiki, o Sokolstvu. Cele generacije mladih ljudi je vzgajal in jim dajal svoj vademecum na pot.

Sila važno in značilno je bilo intuitivno spoznanje dr. Tume l. 1905., ko je med našo mlado akademsko generacijo nastal odpor ne le proti starim burševskim formam, marveč zlasti zoper nemogoči, zunanji in praktični brezicljivi stari liberalizem. Takrat sta bila dr. Turner in dr. H. Tuma edina, ki sta pozdravila narodno-radikalni pokret našega dijaštva, oni pokret, ki je dal temelj sedanji slovenski in jugoslovnski demokraciji in hrbenico našemu odporu v vojni, kolikor ga je sploh bilo. Nikdar ne pozabimo dr. Tumi njegovih člankov v «Omladini», («Pisma mlademu prijatelju»).

Drugo veliko dejanje je bila mala brošura l. 1907. z naslovom «Jugoslovanska ideja in Slovenci». Danes bi se morala izdati v ponatisu, — kljub političnim spremembam na Balkanu in kljub razpadu Avstrije, — ker je v tej brošuri prvič pravilno izluščeno jedro našega vprašanja, politično in plemenško. S to brošuro je zazvenela budnica v doslej gluha ušesa in odgovorilo mu je najprej čudenje. Tako...? In Avstrija? In dinastija? Zajednica vseh jugoslovanskih plemen, — jej, joj! Le malo let, in beseda je... skoraj meso postala, in postaja, postaja.

Vmes je pa dr. Tuma proučeval tudi še pravno terminologijo in tehnično, zbiral folklorni material, čital in korespondiral ruski, srbski, češki, bolgarski, francoski, laški, nemški, furlanski, polemiziral s Škrabcem in raznimi drugimi lingvisti in zbral gradiva za celo fakulteto. Po vojni je iz te zakladnice izdal «Krajevno imenoslovje» v Jad. Almanahu (Trst 1923.) in celo «Vocabolario botanico latino-sloveno», Gorica 1924., ter študijo «Rezija», — geografske, etnografske in jezikoslovne črte z zemljevidom.

Te geografsko-jezikoslovne študije so bile med drugim plod njegove turisticke. Kajti ne samo, da je poleg strokovnega dela in političnega organiziranja neprestano delal in čital — o vsem in vsem, — je neprestano hodil po naših planinah in hodil ne le z nogami, marveč, sit venia verbo, z glavo in srcem. On je naš najuglednejši in najuspešnejši plezalec, sportnik, ki je tudi ne prvi, pa med prvimi preplezal travniško severno steno. Komu niso znani njegovi alpinistični članki? L. 1912. je izdal zemljevid Kanin skupine, a njegovo alpinistično delo se vidi iz površne liste njegovih razprav v «Plan. Vestniku» in drugod: Prisojnik, Skrlatica, Alpinizem, Kanin, Krn, Po koroško-italijanski meji, Morfolozija in terminologija za alpiniste, Strma Peč, Kamniška in Mangartska skupina, V Višarskih Glavah, Po Trenti, Ob Soči, Črni Vrh nad Sočo, Kanjavec, Lanževica in Kan, Sedmera jezera, Za Skalo, Vel. Špiče, Trenta, Vršac in nebroj drugih. K temu vrsta skic, kart, slik, — kdor ve, kaj se pravi naporno delati, ne more razumeti, da je en sam mož v sedemdesetih letih zmagal tako ogromno gmoto jusa, jezikoslovja, terminologije, pedagogike, filozofije, raznih jezikov, literatur, zgodovine in vrh tega, da je vodil dobro advokatsko pisarno, prepotoval vso domovino, preplezal naše Alpe, vse to opisal, in da ni bil pri tem nikdar plehek, — vrh tega pa, da je bil borec, agitator, organizator, vodja. Tako prominentnega publicista in obenem karakterja, demokrata, delavca Slovenci do Tume nismo imeli in za njim jih bomo imeli malo.

Ob 70 letnici mu izražamo s svojimi čestitkami in željami obenem svojo hvaležnost in globoko spoštovanje.

Jubilej sošolcev dr. Ivana Oražna in pesnika Antona Medveda

Sošolci tih dveh zaslužnih pokojnikov so praznovali dne 3. in 4. t. m. štiridesetletnico, odkar so zapustili «modric slovenskih hram, pod črnim gradom tam».

Na sestanku v Ljubljani je prof. dr. Alfonz Levčnik v jedrnatem govoru pozdravil zbrane tovariše in obsebito še prisotne nekdanje profesorje: «večnega mladeniča» (sit venia verbo!) Avgustina Westra, kanonika dr. Ivana Svetinjo in vlad. svetnika dr. Lovra Požarja. V svojem govoru je omenjal, da je izmed 46 maturantov-tovarišev iz l. 1888. še živih 27, umrlo jih je 18, eden pa se je izselil v Ameriko in ga že nad 20 let pogrešajo. Govornik se je spominjal mrtvih tovarišev, predvsem zgodovinarja dr. Josipa Grušna, pesnika Antona Medveda, dr. Ivana Oražna, sod. svetnika Ivana Toporiša, majorja Dolmeta Ferlinca, zdravnika dr. Alfreda Valente in sekcijskega svetnika dr. Maksa Schescharca.

Slavlja se je udeležilo 21 tovarišev in sicer:

1. Josip Cegnar, župnik v Smledniku; 2. Anton Cestnik, vp. profesor v Celju; 3. Ivan Cukale, vp. rač. svetnik, Jaice, Bosna; 4. Ivan Debeljak, župnik v Senturju; 5. Oskar Dev sodni nadsvetnik v Mariboru; 6. Hugo Hofbauer, vp. sreski poglavar v Ljubljani; 7. Dr. Hans Högl, zdravnik v Ljubljani; 8. Dr. Aloiz Högl, odvetnik v Ljubljani; 9. Gustav Koller,

župnik pri Sv. Jakobu ob Savi; 10. Josko Kosem, vp. višji nadzornik monop. uprave v Ljubljani; 11. Dr. Alfonz Levčnik, vp. profesor v Ljubljani; 12. Jakob Pavlovič, dekan v Suhorju; 13. Martin Poljak, župnik v Sostrem; 14. Gašper Porenta, profesor v Št. Vidu; 15. Ivan Renier, vp. župnik na Trški gori pri Krškem; 16. Loize Sarec, župnik v Smartnu pri Kranju; 17. Franjo Tausen, vp. rač. direktor v Ljubljani; 18. Dr. Aleš Ušeničnik, univerzitetni profesor v Ljubljani; 19. Franjo Zvan, župnik v Dupleh; 20. Josio Kurent, vp. poštni ravnatelj v Ljubljani; 21. Matevž Škrbec, kanonik v Olševku.

Dr. Aleš Ušeničnik, ki je slavil ta dan tudi 60-letnico svojega rojstva, je bil opetovano predmet prisrčnih ovacij.

Drugi dan so ljubljani zleteli na Brezje, kjer sta dva tovariša brala maše zadušnice za umrle tovariše.

Po maši so se slavljenci odpravili na Podbrezje, kjer se je pri «Francu» ob izbornu pripravljenu kosilu in pristni klapici razvila prijetna zabava in izrekla marsikatera riječ.

Ker slavljenci v vseh štiridesetih letih niso imeli nikakega skupnega sestanka, so soglasno sklenili, da to zamudo s tem popravijo, da se odslej vsako leto snidejo vsaj za par uric.

Dr. Ljudevit Stiker

Brezice, 9. julija.

Mesto Brezice je zadelo občutna katastrofa. Izgubili smo najmarkantnejšo osebo: najboljšega med najboljšimi. Preminil je voditelj meščanstva, vodja Slovencev v prejšnji dobi, ki je ostal tudi do zadnjega časa njih idejni voditelj. Zapustil nas je za vedno gospod dr. Ljudevit Stiker. Ugasnila je luč moža, ki je tako rad živel.

Rojen je bil 3. novembra 1875. v Vojniku, študiral gimnazijo v Celju, absolvirал pravniške študije l. 1903. v Gradcu in nastopil prvo službo kot odvetniški koncipijent pri g. dr. Josipu Serencu in nato pri g. dr. Juro Hrašcovu v Celju. Leta 1910. je prevzel pisarno po dr. Benkoviču v Brezicah.

Najzanimivejša poteza njegovega značaja je bila njegova vesela in duhovita dijaška mentaliteta. Na visoki šoli je bil vnet član akad. tehn. društva «Triglav» in je njemu ostal zvest do zadnjega.

Kot mlad in nadarjen pravnik se je v Celju živo udeleževal v političnih borbah in v družabnem življenju. S svojo ljubeznivostjo in svojo agilnostjo si je pridobil ugled in zaupanje že v Celju in Savinjski dolini.

Ko je prišel v Brezice, se je v najkrajšem času uzeval v tukajšnje razmere. Posvetil se je z vso vmeno narodnemu delu. Postal je oče društvene življenja. Bil je dolgo vrsto let starosta Sokoła in predsednik vseh ostalih narodno - naprednih društev, kar je bilo posebno težavno in odgovorno med svetovno vojno.

Po prevratu je stal na čelu mestni občini kot gerent. Z njemu prirojenim taktom, s finim nastopanjem in izredno prijaznostjo je znal voditi in vzdrževati celotno meščanstvo baš v dobi preobrata in sicer tako spretno, da ni prišlo do nikakih incidentov. Kdor pozna razmere, ki so vladale v oni dobi, mora priznati, da bi nobena druga oseba ne mogla rešiti te silno delikatne naloge, kakor naš dr. Stiker. Bil je izhoren diplomat na suđenju politik, kakršnih je le malo. V svoji stroki pa je bil priznani dober svetovalec, ker je bil izhoren pravnik.

Kot človek je bil mehkega, dobrega srca in z veseljem in radevolje je pomagaj vsakomur, tudi nasprotnikom, ker ni poznal nobenega sovraštva, če je bil kdo v stiskah.

V družabnem življenju je bil vedno vesel in zabaven. Ni bilo razpoloženja in veselja v družbi brez originalnega, duhovitega dr. Stikerja.

Brezice in vsa okolica se zaveda velike vrzeli, ki je nastala po pokojnikovi smrti in žaluje odkrito in iskreno po njem. — Ugledni rodbniki, ki je lahko uverjena, da nam ostane pokojnik za vedno neizbrisno v spominu, naše najgloblje sožalje!

Žrebanje državne loterije

Beograd, 9. julija.

Pri današnjem žrebanju so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

40.000 Din dobi srečka št. 85.174.

30.000 Din dobi srečka 71.851.

20.000 Din dobi srečka 71.160.

Po 10.000 Din dobita srečki 33.359 in pa 120.601.

Po 8000 Din dobita srečki 16.561 in 36.012.

Po 3000 Din dobita srečke 27.414, 30.416, 34.972, 54.123 in 81.851.

Kongres učiteljstva meščanskih šol v Mariboru

Mladinski koncert.

Maribor, 7. julija.

Da napravi mladina vseh mariborskih meščanskih šol ob priliki kongresa svojega učiteljstva velik koncert, je bila prav srečna misel prirediteljev. Prireditelj je pokazala, da je muzikalična vzgoja na naših meščanskih šolah, če že ne temeljita, pa vendar prav dobra. Kdor je pričakoval provraten umetniški užitek, ta seveda ni prišel na svoj račun, kdor pa je iskal v njej ono čisto otroško veselje in vdanost in navdušenje za stvar, ta je bil globoko zadovoljen. Mladinski orkester je pod taktirko učitelja glasbe gosp. Šušteršiča prav navdušeno in ognjevit odigral «Mlade vojake» in izveček iz Parmovih «Amacov». Gofenci so pokazali, da se znajo podrediti enotni volji in da imajo užitek sami, ko igrajo in pazijo na svojega dirigenta. V zadnjem skupnem nastopu s «Slovenec, Srb, Hrvat» pa je bil neukroben in je mestoma pokrtil sicer močni in številni pevski zbor.

Rajnski nastopi deklic so bili prav čedni. Posebno je ugajal nastop z žogami, ki je vzel neposredno iz lepote današnjega časa, časa gracijoznosti in harmonije. Snov iz pravljice, kakršno je obdeloval drugi nastop deklic, ni prišla popolnoma do veljave, ker je manjkalo pravilno ozadje in pravilna scenerija. Na golem odru niso učinkovale okusno obložene deklice tako, kakor so zaslužile. Škoda, da je izostal deški nastop.

Vsaka izmed treh posvetnih meščanskih šol je nastopila s svojim pevskim programom. I. dekliška meščanska šola je zapela 6 narodnih pesmic v Pregljev harmonizaciji s posebej prirejeno spremljavo klavirja. Deklice so pokazale prav lepo pojmovanje pesmi in jih zalele z resničnim doživljanjem. Najbolj je ugajala naša ona «Veselih letnih časih». Dekliška meščanska šola je zapela dve slovenski narodni pesnici tudi v Pregljev harmonizaciji in pa odlomek iz osmega rukoveta St. Mokranca. II. dekliška meščanska šola pa je ugriznila v trd Adamičev oreh «V rešenju na besedilo Poljančeve. To delo je za triglasen ženski zbor s spremljevanjem klavirja, dveh gosli, klarineta, flavte, roga in pavk. Gdč. Zahrlava ga je naštudiral prav temeljito. Mladenke so pokazale veliko pojmovanja in prav dobro predznanje v vseh ozirih. Prepričan pa sem, da bo to delce velikokrat na sporedih naših koncertov ženskih zborov, ki prav pogrešajo primerne stvari. Skupni nastop je bil efektan in je užtel prav pošteno.

Vsem prirediteljem veljaj naše popolno priznanje. Za bodočnost na si dovoljujem podati nekaj misli, kako bi bilo mogoče z manjšim trudom doseči še večje uspehe pri vrstoletnih zaključnih prireditvah posameznih šol. Eno dejstvo je lahko opazil vsakdo in to je, da je dekliškim zborom manjkala fundamentalni tretji glas, deškim na nasprotno prežen sopran. Kaj naj se sedaj stori? Ob začetku šolskega leta naj se sestanejo vsi glasbeni učitelji in naj določijo točen učni načrt za celo šolsko leto s posebnim oziranjem na posamezne glasove. Deklice vseh šol naj bi dale dobre soprane in del altov, dečki pa dobre alte in fundamentalne tretje glasove, če ne še tudi primerne base. Tako bodo izostale vse muke deških sopranov in vse trpljenje dekliških kontraaltistov in uspehi bodo, o tem sem trdno prepričan. Čisto drugačni. Res je ena ura petja prav malo, toda če se smoteno uporabi in če se ne hazardira z energijo učiteljev in učencev, tedaj se v enem letu dosežejo idealno lepi uspehi. Petje kakor vsako delo rodi lepe in krasne sadove, kadar se pevec s pesmijo igra in kadar mu ne dela z glasovno osebnošjo nikakih težav. Tedaj je mogoče paziti na vse najfinije nijanse in druge rafiniranosti, ki jih tudi deca prav rada izvaja. V Mariboru, kjer je s sodelovanjem posameznih šol tako lepo urejeno, se dajo taki načrti prav eno izvesti in, če pomislimo, da je vsaka pevska ura polnoštevno obiskana, tedaj pridemo do prepričanja, da bi se na ta način dal ustvariti tak mladinski pevski zbor, ki bi mogel nastopiti pred najbolj kritično publiko. Obenem pa bi se mladina vadila v lepih nastopih skupnosti in zvestosti, da se za združeni močmi vse doseže. Leto osorej že lahko poslušamo tak mladinski pevski zbor, ki bi se celo leto odločno vedel, nazaj ne pa združen pokazal kaj se je naučil. Treba je samo poskusiti in gotovo bo šlo.

Otrovitev učiteljskega tečaja za ročna dela

Ljubljana, 9. julija.

Danes dopoldne se je otvoril na srednji tehnični šoli enomesnični učiteljski tečaj za ročna dela, ki ga vodi organizacija Pomladka Rdečega križa za Slovenijo. Tečaja se bo udeleževalo 60 učiteljev in učiteljic iz ljubljanske in mariborske oblasti ter iz Hrvaške. Severne in celo Južne Srbije. Priprave na tečaj so bile skoraj 200. a jih zaradi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče sprejeti več kakor 60.

Društvo PRK prireja že nekaj let sem v velikih šolskih počitniških tečajih, v katerih znanja naše učiteljstvo z novo delovno smerjo. Absolventi postanejo vneti poborniki delovne šole, ki je baš v današnjem času tako krvavo potrebna. Ideja združitve duševnosti in ročnosti je vzklik na ameriških tleh. Odkoder se je preselila v vse kulturne države. Tudi g. Stjepan Radić je izdelal pred leti, ko je prevzel ministrstvo prosvete, načrt, ki je predvideval, da se uvede rokotvorni pouk v vse naše šolstvo: v osnovno in meščansko ter celo v srednje šole. Lepo in idealno zasnovani načrt, ki je vzbudil po vsej naši domovini najživahnejše zanimanje, na je ostal po odhodu g. Radića iz ministrstva prosvete. Žal, neke v minci.

Dandanes se mnogo piše o slabi povojni dobi. Se več se govori o mladini, ki se uduja zlozi materijalizmu. Ob vsaki priliki se pa navajajo le suha dejstva, korakov za izboljšanje sedanjega stanja se ne loti skoro nihče. Le nov šolski duh, ki naj zavje po vseh naših učilnicah, bo preokrenil vse v novo smer: k ljubezni do dela. Delo naj bo pečat modernega šolstva, kjer se naj poleg suhoparnega formalizma razvija tudi smisel za današnje praktično življenje.

Naša nova generacija mora spoznat, da je delo vsakomur potrebno: tako duševno kakor ročno. Edino ta princip bo privedel našo mladino do pravega spoznanja demokracizma.

In še nekaj! Danes se bide hud boj proti alkoholizmu. Mladenič, ki je zapustil šolo, uvaajočo ga v delo, se bo pečal še pozneje, ko bo zapustil šolske klopi, z ročnim delom. Vsakdo se bo rad razveseljeval s

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Halo! Danes!

Ne pozabite si ogledati dražestno

Elizabeto Bergner

kot mladeniča očarljive lepote v edinstvenem vefilimu ljubavi in bajnega razkošja.

Florentinski goslač

Sodelujejo še najboljši igralci Conrad Veidt, Walter Rilla in drugi.

Danes ob 4., 8. in 10.

Očarljivo! Krasne slike! Lepa vsebina! Znižane cene!

KINO IDEAL.

Po ulicah nočne Ljubljane

Ljubljana, 9. julija.

Po ulicah nočne Ljubljane se je vršil okrog 21.30 divji lov za neznanim vlomilcem. V to divjo gonjo se je vmešalo kakih deset ljudi, eni z uspehom, drugi z neuspehom, a s končnim uspehom rafiniranega tatu. Hajka je bila nad vse zanimiva, kajti preganjanje tatu se je vršilo, ko so bile ulice, posebno one sredi mesta še močno obljubene.

Ko se je vrnil snoči okrog 23. ure krznar g. Eligij Eber domov na Kongresni trg št. 7. je zapazil, da so vrata kleti samo priprta. G. Eber si je takoj mislil, da ni nekaj v redu, zaradi česar je užgal luč ter se podal v klet. Na svoje zaprepačenje pa je ramskaj nenadoma zagledal stati v kotu neznanega moškega, ki ga pa v polmetri ni mogel doobara razločiti. Neznavec je, čim je zapazil gospodarja počepnil, nakar se je v skoku zagnal proti vratom in že izginil na ulico. Eber je seveda hitel za njim ter natelet pred vrati na slučajno mimoidočega elektononterja g. Adolfa Studenička, ki je malo prej opazil prihiteti po cesti dva neznanca moška. Preganjalec je prošil Studenička, da mu pomaga pri zasledovanju vlomilca, na kar je omenjeni seveda takoj pristal. Zivahni pogovor med njima so čuli tudi trije dijak, ki so se jima pridružili in v naglici odhiteli za tatom. Drzni uzmovč se je skušal skriti v sencih kosterjav in Zvezdi; ker pa so mu bili preganjanci že za petami, se je sprožil ter odhitel proti Vegovi ulici. Divja gonja za tatom se je nadaljevala po omenjeni ulici, s katere pa je stikalec po tujih stanovanjih krenil v Simon Gregorčičevo ulico ter se skril za kratek čas v nekem temnem kotičku v bližini dramskega gledališča. Preganjanci pa so ga kaj kmalu zopet iztaknili, nakar je je očividno že upelani tat udaril proti Rimski cesti, od tam pa na Emonsko cesto, kjer ga je za petami mu sledeči Studenička pograbil za suknjico.

Tu pa je tat nenadoma pokazal izredno prisotnost duha in veliko rafiniranost, za kar ostal je popolnoma miren in pričel na ves glas kričati «na pomoč!». Studeničko je njegovo početje samo ob sebi umevno popolnoma frapiralo posebno ker so se v tem trenutku pojavili poleg njiju na cesti neznan trije moški, ki so mu vlomilca iztrgali iz rok ter mu veleli mirno oditi. Držni tat je situacijo imenito izbral, ker je v splošni zmešnjavi prikazal svojega preganjaleca kot pravčatega nočnega napadalca. Potoma je bila pojasnjena šele potem, ko je bilo že prepozno, in je tat že davno utonil v temo.

Naznanjam, da sem preselil zemljemersko pisarno

v hišo Wolfova ulica št. 10

zadnji trakt II. nadstropje.

Jan Ružička
obl. pov. zemljemero.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

KARNAT KREMA

na najmodernejši ameriški način sestavljena kozmetična specialiteta nima v sebi ne živega srebra ne cinka ne svine, je kemično in zdravniško proučena in priznana kot izredno kozmetično sredstvo. Dobiva se in narača pod naslovom »Karnat«, Ljubljana, Vojkova ulica 10/II, v Mariboru, Aleksandrova 45/1 in lekarnah Bled, Rogaška Slatina in Dobrna.

Domače vesti

Univerza v Ljubljani. Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada beleži s priznanjem in zahvalo, da je kot dobrotnik imenovanega društva prispeval za Narodni univerzitetni sklad 5000 Din gosp. Ivan Arh. ing. v Pragi. Posnamajte ta lepi zgled! Kajti kakor naj doma presliho klic, ki kakor vldimo, odmeva celo iz daljnih krajev izven naše ožje domovine, kakor iz Beograda. Kotora in zlate Prage! — Daje sta ob priliki svoje promocije doktorjem prava darovala za Narodni univerzitetni sklad po 100 Din vs. dr. Ivan Belle in dr. Ferdo Majaron. Zopet lep zgled, kako naj se ob raznih prilikah spominjamo svojih najvišjih narodnih kulturnih nalog! Prilike se nudijo v polnih dneh v krogu prijateljskih družb Obvestite torej tudi nas o svojih lepih trenutkih in ovekovečite svoje lepe spomine s tem, da zberete od svojih prijateljev in prijateljic par dinarjev, ki jih pošljete na Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada v Ljubljani. Univerza Pošto položnico dobite na vsaki pošti. Nanjo napišite naslov in na številko poštnega čekovnega računa 12368.

Računovodstvo delegacije ministrstva financ, odsek za ljubljansko in mariborsko oblast ter odsek za kmetijstvo, gradbeni in zdravstvo sta se preselila iz Marjanišča na Poljanski cesti v palačo velikega župana ob Bleiweisovi cesti v Ljubljani.

Upokojitev srednješolskih profesorjev. V ministrstvu prosvete je podpisan ukaz o upokojitvi profesorjev srednjih šol. Vsi profesorji, ki so dovršili predpisano službeno leta, bodo s 1. septembrom upokojeni.

Na državni realni gimnaziji v Murski Soboti so za šolsko leto 1928-29. razpisana štiri učna mesta in sicer dve mesti za slovensko in srbsko-hrvatsko, eno učno mesto za francosko in nemško ter eno učno mesto za matematiko in fiziko. Prošnje naj se vložijo do 1. septembra pri ravnatelstvu drž. realne gimnazije v Murski Soboti. Prednost imajo diplomirani, odnosno deloma izprašani profesorji kandidati. Namestitev izvrši velika občina Murska Soba. Službeni prejemki so isti kakor v državni službi in leta, prebita v samoupravni službi se štejejo v državno službeno dobo.

Počastenje narodnih mučenikov. V mestnem občinskem svetu na Sušaku je predlagal odbornik Bančič naj se novopristanišče na Bradčji imenuje odsek v spomin na narodnega mučenika Pavla Radiča »Obala Pavla Radiča«, šetališče od ribarnice do morja pa Basaričkova ulica. Občinski svet je predlog burno pozdravil ter ga izročil v odobrenje posrednemu odboru.

Jubilejni kongres saveza pošt, telegrafskih in telefonistov uslužbencev. Oblastna organizacija pošt, uslužbencev nam poroča, da se bo vršil ta kongres v dnevih 12., 13. in 14. julija t. l. v Beogradu. Na dnevnem redu kongresa so poleg obilnatih poročil uprave najaktualnejša vprašanja, ki tečejo poštne uslužbenke. Slovensko Oblastno organizacijo bo zastopala na kongresu 6 delegatov.

Šolske počitnice v mariborski oblasti. V gelskih občinah mariborske oblasti, izvzemši Prekmurje, trajajo velike počitnice v mesecih avgust in september. Novo šolsko leto se bo v teh občinah pričelo prvi ponedeljek meseca oktobra.

Odhod jugoslovenskega ferjalnega učiteljskega v Dalmacijo. V nedeljo, 8. t. m. je odpovalo okrog 120 jugoslovenskih učiteljev pod vodstvom g. Mrovičeta St., meščansko-šolskega učitelja iz Jesenice v svojo učiteljsko ferjalno kolonijo na Bol v Dalmacijo, kjer ostanejo mesec dni, odkoder bodo prirejali daljše in krajše poučne ekskurzije po Dalmaciji.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl po kratki in mučni bolezni ključavničar in posestnik g. Franc Brenc. Pogreb bo jutri ob 15. uri iz hiše žalosti Cegnarjeva ulica št. 12. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Kongres gledaliških igralcev. Kakor poročajo iz Beograda, je bil prvi petek za ključni kongres delegatov Udrženja gledaliških igralcev. Kongres je odobril poročilo anketnega odbora glede izpremembe člena 13. društvenih pravil, ki se nanaša na sprejem članov v udruženje. Sprejeti so bili zoper v društvo mnogi člani, ki so bili brez posebno tehničnih razlogov odpušteni iz udruženja. Na predlog g. Maričiča je kongres sklenil, da se gledališče Udrženja gledaliških igralcev iz Učica premesti v Varaždin. Končno je bila sprejeta resolucija glede zavarovanja poklicnih igralcev ter je bila soglasno odobrena zahteva, da se v Narodni skupščini čimprej izglasuje zakon o gledališču in osnuje splošen penzijski fond. Odobrena je bila tudi zahteva, da se mariborskemu gledališču restituirajo primerna subvencija ter da se po možnosti izenačijo plače dramskih in opernih umetnikov. Udrženje je končno protestiralo proti parizantstvu pri nastavljanju gledaliških uradnikov. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen g. Vitorič Božić.

Jubilej pevskega društva »Sloga«. Srbsko pevsko društvo »Sloga« v Sarajevu je preteklo soboto praznovalo 40. letnico svojega obstoja. Pri tej priliki je bila »Sloga« odlikovana z redom sv. Save tretjega razreda. Društveni predsednik g. Čurčić pa z redom sv. Save 3. razreda.

Razdor v jugoslovenskem pevskem savezu. Hrvatsko pevsko društvo »Lisinski« je imelo v soboto svoj glavni občni zbor. Po končanem dnevnem redu je stavil upravni

odbor predlog, naj »Lisinski« izstopi iz Jugoslovenskega pevskega saveza. Predlog in diskusija temeljita na korak s tem, da Savez na žalost ni izpolnil pričakovanj, ki se je vanj polagalo ob ustanovitvi. Predlog omenja nemožnost vplivanja na delovanje Saveza na eni strani zaradi oddaljenosti od njegovega središča, na drugi strani pa zaradi splošnih prilik, ki otežujejo vsaki tak organizaciji kakor tudi posameznim njenim članom stvarno delo. Predlog o odstopu je bil sprejet soglasno in se je na podlagi tega sklenilo, da upravni odbor skliče izredno glavno skupščino z nalogo, da društvena pravila spremeni tako, da v bodoče »Lisinski« ostane izven vsake kombinacije kot član katerekoli zveze pevskega društva.

Slovenski izseljenci v Slavoniji in dr. Korošec. Včerajšnji zagrebški »Juturni list« poroča iz Zupanje v Slavoniji sledečo značilno vest: Slovenci, ki so nastanjeni v Slavoniji, se odrekajo Korošcu in če bi sedaj ne želi žita, bi odšla deputacija v Beograd in mu povedala, da to ni lepo, kar dela kot Slovenec.

Ameriški letalniki v Jugoslaviji. V nedeljo je z dopoldanskim brzavolom prispele preko Jesenic v Ljubljano 51 ameriških Slovencev na obisk k svojem v staro domovino. Skupno potovanje sta organizirala g. Zakrajšek in Česarek iz Newyorka ter je izletnike povedel znameniti brzoparnik francoske linije »Ile de France« iz Amerike v francosko pristanišče. Izletniki niso mogli prehitviti prijetne vožnje na parniku in so polni toplih občutkov občudovali prenovljeno belo Ljubljano, katere mnogi niso videli že dvajset let. Dobro došli.

HLADILNE OMARE
izolirane s plutovino za
gospodinjstvo, delikatese in
mesarje izdeluje **VEHA**
LJUBLJANA
Gospodinjstva
cesta 8.

Iz uradnega lista. »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 64. letišnji številki naredbo o privatno-profesionalnih borzah dela, pravila za opravljanje državnega strokovnega izpita za prestop učiteljev, uradnikov in strokovnega osebja na državni glasheni akademiji v Zagrebu iz pripravljanih skupin v pomožne skupine ter dopolnitev pravilnika o posebnih dokladah civilnim državnim uslužbencem na plačo, v denarju ali naravi.

Razpisana zdravniška služba. Pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani je razpisana služba pogodbenega zdravnika za zobno zdravništvo z mesečnim honorarjem 2500 Din. Prošnje naj se vložijo do 17. julija.

ITO — zobna pasta najboljša!

Koži manjka pri sončenju maslobo. Temno polt in lepo gladko kožo dobite, če se mažete pri sončenju z originalno »NIGEROL«-oljem za sončenje in masažo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija GREGORIČ
LJUBLJANA
Prešernova ulica 8627

Smrt zaradi solničarice. Vinogradnik Josip Wimbach v Vrhu se je v nedeljo odpravil z vozom k svojim vinogradom pri Beli cerkvi. Na potu je moč zaradi silne vročine dobil solničarico in se je nezavestno zgrudil. Pasanti so ga pozneje našli mrtvega ob cesti.

Učiteljica se obesila zaradi smrti matere. Kakor javljajo iz Varaždina, se je tamkajšnja učiteljica Ivanka Ožegovičeva iz žalosti, ker ji je te dni umrla mati. Bila je edini otrok pokojnice. Mati ji je zapustila znatno premoženje.

Smrt zaradi stekline. V zagrebško zakladno bolnico so 6. t. m. pripeljali iz okolične Petrinje deset let starega Milutina Djedica, katerega je bil ugriznil stekli pes v domači vasi. Starši ugrizu niso posvečali pozornosti, ker ni bilo znano, da je pes bil stekel. Ko se je dečkovo stanje poslabšalo, so dečka pripeljali v bolnico. A bilo je prepozno: ubogi deček je čez par dni umrl v groznih mukah.

Živčno in duševno utrujenim povzroča naravna grenčica »Franz-Josef« dobro prebavo, lahko glavo in mirno spanje. Po preizkušnjah znamenitih specialistov za živ-

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

čevlje je uporaba grenčice »Franz-Josef« neprecenljive vrednosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

»Solničarje«. Pod tem naslovom je spisal Ivo Zor knjigo, v kateri obširno razpravlja o solničnih kopelih glede na zdravje sport in sploh telesno kulturo. Dr. Živko Lapajne je iz knjige napisal pomemben predgovor. Cena knjige je 12 Din, s pošto 1 Din več. Naroča se tudi pri Tiskovni zadrugi.

Oblike kemično čist, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

Avto na Šmarni gorl. Poročajo nam: Včeraj popoldne ob pol petih je Šmarna gora pozdravila nenavadnega gosta: avto znamke »Wanderer«, ki je pripeljal na vrh gore pet posetnikov. Vsa vožnja iz Ljubljane izpred Činkoletove gostilne do pred Šmarnogorske cerkve je trajala točno 30 minut. Po državni cesti do St. Vidu in nato po okrajni skozi Tacen in Vikerče je šlo z brzino do 80 km, nato pa po kolovozu v zavrh in navkreber po novo nadelani poti gladko brez prestanka — kljub znatnemu strmcu, ki znaša mestoma do 40 % — s povprečno brzino 20 km navzgor. Stroj se je silajno obnesel, dasi je namenjen predvsem za cestne (turne) vožnje. Kakor navkreber tako je šlo prav tako gladko in brezhibno navzdol. Če bodo novo vožnjo pot, ki so jo prizadeti domačini sami nadelali in priredili za prevoz Šmarnogorskih zvonov, v bodoče tudi vzdrževali se bo po njej lahko vršil vozni in avtomobilski promet. Avto z 8-40 konjskih sil je ravnal njegov lastnik g. Pavle Stele, gosti na njem pa so bili znana Šmarnogorska turista g. profesor Wester in Sturm ter g. Hočevar in Zupancič. Vsekarer pomeni ta gorska avto-vožnja lep uspeh domačega podjetnika, izbornega vozača g. Steleta obenem pa je tudi posredek preizkus solidne kvalitete omenjene znamke »Wanderer«.

Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice. Drevi ob 20. uri se bo vršil dogovorjeni sestanek celokupnega pevskega zbora v pevski dvorani. Udeležba obvezna! — Odbor!

15. julij — je pred nami. Rodoljub! Pripravite se, da dostojno praznujemo 170 letnico rojstva prvega slovenskega pesnika Val. Vodnika, ki bo v nedeljo 15. t. m. na njegovem rojstnem domu v Zg. Šiški pri »Kamentni mizi«.

Ljudski kino (Matica) predvaja danes izvrstni film »Potopljena mornarica«, ki nam prikazuje v veličastnih slikah junaško borbo dveh sovražnih veselov za slavo in zmago domovine. Ta film nam nudi zgodovinsko sliko ogromne pomorske bitke pri Skageraku in slednjič potopitev nemške mornarice po sklenitvi miru. Izvrstni spored naj vsakdo ogleda. Predstave ob 16.30 in 21. uri.

Dečji dom na Mirju. Po vestih iz Beograda je gradbeno ministrstvo odobrilo gradbeni direktiji v Ljubljani kredit v znesku 294.224 Din za gradbo Dečjega doma na Mirju v Ljubljani.

Društvo »Kuratori slepcev« v Ljubljani se iskreno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k gmotnemu uspehu Akademije slepcev.

Udruženje rezervnih oficirjev Maribor. Izlet 14. t. m. Ruška koča Prenosišče preskrbljeno v šotorih. Prijavitelj predsedniku.

Življenje in umiranje v Ljubljani. Po uradnih podatkih se je meseca junija rodilo v Ljubljani 135 otrok (69 moških, 66 ženskega spola), med temi 7 mrtvorojenčkov. Umrlo pa je 46 moških in 40 žensk, skupaj torej 86 oseb, in sicer: 15 oseb za jetiko, 7 za boleznijo na srcu, 7 za rakom, 6 za pljučnico, 4 za porodniško mrzlico in na boleznih ob porodu, 5 za ostarlostjo, 2 za prirojeno slabostjo, 2 za škrlatinko, 1 za ošpicami, 1 za vnetjem ledvic, 26 oseb radi drugih naravnih smrtnih vzrokov, 7 radi smrtnih nezd, 1 oseba pa je izvršila samomor. Izmed umrlih je 10 oseb doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obbolelo 25 oseb: 12 na ošpicah, 11 na škrlatiniki, 1 na davici in 1 na nalezljivem vnetju možganov.

Ljubljanska porota. Višje deželno sodišče v Ljubljani razglša, da se začne pri deželnem sodišču v Ljubljani tretje porotno zasedanje dne 10. septembra, četrto pa dne 10. decembra in ne, kakor je bilo prvotno razglašeno, dne 30. julija, oziroma dne 12. novembra.

Policijski drobiž. Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina psa, 1 tatvina ročne torbice, 1 poskusni vlom, 1 prestopok kaljenja nožnega miru, 1 prestopok nedostojnega vedenja in razgrajanja, 1 poročilo glede hazzardne igre, 2 prestopka obrtnega reda, 1 nezdga pri balincanju in 21 prestopkov cestnega policijskega reda. Arretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 zaradi krošnjarenja brez dovoljenja in 1 zaradi poskusa samomora.

Kaj vse ljubosumnost strl. »Gospod stražnik hitro, hitro! Tako poka, da se kar kadi«, je opozoril moža postavbe predvčerajšnjim neki pasant na Lžanski cesti ter pokazal smer, kjer se je odigraval čuden prizor. Komaj je stražnik prišel do gruč ljudi, je opazil v sredi dve divje se pretepajoči starejši matroni, ki sta se tako vneli zaradi vnetih src. Obdelovali sta se zaradi predmetnega Adonisa, ki se je menda med tem krepčal v bližnji gostilni in se zadovoljno hahljaj spričo bojevitega razpoloženja obeh nerodnih zaljubljenk. Stražnik je obe ženski komaj ločil, nakar sta mu obe raportirali, da je prva udrihala po drugi z grabljami druga pa po prvi kar s kolom. Zaveda bo seveda dozorela šele pred sodiščem, a bo pred advokatom zaslužil že tudi zdravnik.

Dve nezdgi na Celovski cesti. Včeraj okrog 5. popoldne bi se na Celovski c. poleg tržišča kmalu težko ponesrečili g. O. Hotel je na kolesu vozeč, prehitel nekega motociklista ki je pa istočasno zavil zaradi česar je g. O. treščil s kolesom naravnost vanj. Samo slučaj se je zadržal, da je motocikel kolo hitro odbil in se je g. O.

občutno poškodoval le na obrazu. — Malo preje bi se skoro zgodila na istem mestu druga nezdga. V šentviški avtobus je z vso silo zavozil s kolesom obrtnik I., ki se mu je kolo zaradi zaleta skoro popolnoma strlo, dočim se je sam le neznatno poškodoval.

Okradena služkinja. Ko je služkinja Josipina Tomšič, uslužbena v Vegovi ulici št. 12, predvčerajšnjim okrog 10. nakupovala na Vodnikovem trgu živila, se je nenadoma prignela tik do nje neznana ženska za katero se pa Tomšičeva ni kaj dosti zme nila. Med pogovorom s prodajalko je položila ročno torbico na neko desko, čim pa se je ozrla stran, je torbica že izginila, z njo vred pa tudi neznana ženska. Tomšičeva je tatvica oškodovala skupno za okrog 150 Din.

Nezdga pri balincanju. Ko je šel predvčerajšnjim popoldne delavec France Toni, stanujoč na Stari poti mimo neke gostilne na Vodnikov cesti v Šiški, je nenadoma priletel z omenjenega dvorišča krogla, ki jo je zalučal neki balincar. Krogla je priletela naravnost v Tonija in ga zadela v nogu nad stopalom s tako silo, da se je Toni kar sesedel. Čez čas mu je pričela ranjena noga močno otekati, zaradi česar so ga morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnico. Nesrečo je povzročil zgolj neroden slučaj in ne zadene nikogar nobena krivda.

Se pse kradejo. Neznat tat je zapazil preteklo soboto popoldne igrati se pred hišo št. 7 na Privozu mladega, resastega foks-a in ga kar hitro zvalil s seboj. Pes, ki je vreden do 500 Din je last tovarnarja Henrika Franzla in ga bo skušal tat skoro gotovo kje prodati. Pred nakupom svarimo.

Iz Maribora

Dečje počitniške kolonije. V ponedeljek jutraj se je odpeljal z mestnim avtobusom 50 dečkov na počitniško kolonijo k Sv. Martinu na Pohorje. Ko se vrne ta kolonija, bo poslala mestna občina na Pohorje še 50 deklic. Danes v torek jutraj se je odpeljal v Makarsko v Dalmacijo 44 deklet kolonistične kolonije mariborskega Ženskega društva.

Uboj v gostilni. V nedeljo pozno zvečer so se v Ljudski kleti, ki se nahaja poleg Gralske kleti sprli in stekli pivci. 36 letni godec Karol Cebrič je hotel miriti, pa ga je zato nekdo z žepnim nožem sunil naravnost v srce. Ko je nastopila policija, je ležal mrtvev med sredi točilnice, največji pretepač pa so se razbežali. Ostali pivci sploh niso vedeli povedati, zakaj se je začel prepir in kdo je Cebriču prizadel smrtno rano.

Iz Celja

Ciril Metodova podružnica v Celju je nabrala povodom kresa na predvečer godu sv. Cirila in Metoda 1000 Din. Iskrena hvala!

Smrtna kosa. V javni bolnici sta umrli ob 7. do 9. t. m. za škrlatinko Berta Skrbinkova, 5 letna hčerka Antona Skrbinkša iz Vojnika in njena 4 letna sestra Marija, nadalje 41 letna posestnica Lucija Poljšak iz Lok pri Zidanem mostu in 44 letni delavec Ivan Gabršček iz Ostrožnega.

Prestavitev smodnišnice iz Celja. Celjsko vojaško skladišče stoji v bližini okoliškega pokopališča ter ogroža zaradi svoje bližine velik del okoliške in mestne občine. Že opetovano sta se oba občinska zastopa zavzela odločno stališče proti smodnišnici ter zahtevala, da se prestavi na kak bolj oddaljeni in varnejši kraj. V ponedeljek popoldne se je vršilo posvetovalje, ki je bilo aktualno tudi zaradi tega, ker namerava zidati g. Westen ob cesti na pokopališče za svoje delavstvo stanovanjske hiše. Vojaška oblast je obljubila, da bo svoje skladišče prestavila v najkrajšem času.

Nesreča z avtomobilom. V ponedeljek jutraj se je pripeljal lastnik avtomobila v Slovenjgradu Anton Zmajde s strojnim ključavničarjem Josipom Grilom iz Slovenjgradca in posestnikovim sinom Mirkom Hri bernikom iz Dovš z avtomobilom v Celje. Ustavil se je pri Skobrnetu ter naročil svojima sopotnikoma, naj se v gostilni nekoliko okrepčata, sam pa je odšel obiskat svoje prijatelje Tovarisa pa ga nista poslušala, temveč je sedel Gril k volanu ter se odpeljal s Hribernikom v mesto. Pri Črnem Orju sta zavila v Aleksandrovo ulico in se zapeljala naravnost v izlozbo g. Kricka. Tu sta pobila izlozbeno žipo in napravila v izlozbi na blagu še drugo škodo v skupnem znesku 13.000 Din. Zmajde sam pa ceni škodo na avtomobilu na okrog 10.000 Din. Policija je oba tovarisa zaprla in se bosta morala zagovarjati zaradi škode in neupravičene vožnje pred sodiščem.

Protestno zborovanje zasebnih nameščencev

Celje, 9. julija. Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije je sklicala včeraj javno protestno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 150 zborovalcev. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik podružnice g. Drago Gobec. V imenu delavske zbornice v Ljubljani je govoril g. Tavčar, v imenu delavske zbornice v Zagrebu g. Kunčič, za ekskutivno del. zbora v Mariboru g. Čeh in za savez zg. Majhen in Colnar iz Čakovca.

Po zanimivih in ostrih govorih je bila sprejeta naslednja resolucija: Na protestnem shodu navzočih zborovalci ponovno najodločneje protestirajo: 1. proti vsakemu podaljšanju delovnega časa in posebno še 2. proti škandalozni zahtevi po delu ob nedeljah, katero ozorčeni nad takimi reakcionarnimi, nekulturnimi in antisocialnimi zahtevami trgovstva, energično zavračajo ter zahtevajo:

da g. veliki župan mariborske oblasti ugodi zahtevam zastopnikov Delavske zbornice za Slovenijo in »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije« in izvede z naredbo po Delavski zbornici za Slovenijo stavišene predloge.

Od delegatov Delavske zbornice in »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije« pričakuje, da bodo njihove interese branili z vso odločnostjo in izjavljajo, da jih bodo v tej borbi podpirali z vsemi zakonitim sredstvi.

Resolucija je bila sprejeta soglasno. Na kar je g. Gobec zaključil shod s pozivom na solidarnost vseh nameščencev v boju za njih pravice.

Iz Litije

Preselitev finančne kontrole. Finančna kontrola se je preselila iz dosedanjih lokalov v prejšnji poštni lokal v poslopje g. Stribarja.

Renoviranje hiš. Zadnje čase so pričeli litijski hišni gospodarji živahno preurejati svoja poslopja. Na Frčici je dobila hiša litijskega odvetnika dr. Mazka pravilno in zanimivo zunanost. Tudi Preželj nova hiša je popravljena. V Gradcu pa preurejajo restavracijo »Pri pošti«. Novi poštni lokali so prav reprezentativni. Vse dolgo poslopje bo dobilo tudi širok trotoar.

Jubilej. Pred dnevi je praznoval litijski okrajni šolski nadzornik g. Ivan Bezeljak 25letnico mature. Tovariskega večera so se udeležili vsi nekdanji sošolci, ki so po večini šolski upravitelji, več pa jih je okrajnih šolskih nadzornikov. Zdržan je bil le g. Pavel Flere, načelnik proračunskega oddelka v prosvetnem ministrstvu zaradi sestavljanja državnega proračuna. — 30letnico mature pa je praznoval letos vladni svetnik g. Franc Podboj, litijski sreski poglavar. — Upravitelj litijske osnovne šole v pokouju g. Bernard Andoljšek pa je doživel letos 40letnico, odkar je položil zrelostni izpit. Jubilar je še danes čil in zdrav ter agilen delavec v naših organizacijah. Vsem jubilarom naše čestitke!

Iz Novega mesta

Popadljiv pes. Ko se je peljal s kolesom usnjarski pomočnik Tomaž Erjavec skozi most med Kandijo in mestom, ga je nenadoma napadel velik pes volčje pasme »Čuki«, last kmetijske šole na Grmu, mu raztrgal hlače in ga občutno ranil na nogi, da se je moral zateči k zdravniku. Pso je videti, da je brez pravega nadzorstva.

Strasna suša vlada že nekaj časa na Dolenjskem. Dočim kaže žito razmeroma še prav lepo, je korusa vsa ovenela, prav tako tudi fižol. Krompir se istotako suši. V nekaterih krajih preti pomanjkanje pitne vode. V Novem mestu je županstvo razglasilo, da morajo z vodo kolikor mogoče štediti, da je ne bo zmanjkalo. Iz tega vzroka tudi ne skrope nad vse prašnih cest. Pod Gorjanci so nekatere vasi brez vsake vode ter hodijo z vozovi ponjo po 1 uro daleč do potoka Težke vode. V primeru eventualnega požara se je bati velike katastrofe, zlasti ker so daleč naokoli skoraj vse hiše krite s slamo.

Teniško igranje na Loku bo v bližnjih dneh izročeno svojemu namenu.

Kopalna sezona. Družabno življenje v Novem mestu je že dalj časa osredotočeno na mestnem kopališču, ki so ga letos temeljito renovirali in znatno razširili. Na Krki mrgoli kopalec od jutraj do pozne večera. Pozornost vzbujajo precejšnje število enosedežnih čolnikov. Prišli so nas obiskovati tudi letoviščarji. Znatno obisk beležijo letos Toplice pri Straži, kjer preživljajo počitnice zlasti Ljubljancini in pa Šmarješke toplice.

Sokol

Sokolske izbirne tekme za olimpijado v Amsterdamu

Kakor je naši javnosti znano se bo udeležilo letošnje Olimpijade v Amsterdamu tudi naše Sokolstvo. Prvič je bilo naše Sokolstvo na Olimpijadi v Parizu l. 1924., kjer je dosegel prvenstvo med posamezniki br. Leon Stukelj, vrsta kot taka pa 4. mesto. — Priprave za olimpijado so se vršile najprej pri posameznih društvih, prva izbirna tekma vseh tekmovalcev pa je bila 6. maja t. l. v telovadnici Narodnega doma. Tekmovali je takrat 12 bratov v obveznih vajah na orodju in 17 članic. Zašle člani ce zaradi prepričljivih denarnih sredstev JSS Olimpijade ne bodo udeležili. Tu prav vidimo, kako mačehovski skrbni naša država za povzdigo telesne vzgoje. Dočim trtvsujejo druge države milijone za telesno vzgojo, pri nas — nema pare.

Da se sestavi končno vrsta, ki bo zastopala barve naše države v Amsterdamu, je savezni tehnični odbor sklenil, da se bo vršila ponovna izbirna tekma v soboto 7. in nedeljo 8. t. m. na telovadnici Ljubljanskega Sokola. K tekmi se je prijavilo 14 kandidatov, in sicer od Ljublj. Sokola bratje Gregorka, Antosiewicz, Dergane, Zilič in Orel, od Sokola I bratje Primožič, Malej, Zupan, Porenta Vilfan in Rožič, iz Maribora br. Stukelj, iz Sušaka br. Cioti in iz Cirkvenice br. Jeras (tekmovali izven konkurence). Kot sodniki so fungirali bratje Smertnik, Vidmar, Šumi, Svetlič, Mi klave in Trček. Vodnik tekme je bil načelnik JSS br. dr. Viktor Murnik.

Tekma je bila razdeljena v dva dela. V soboto ob 5. pop. so tekmovali v obveznih in prostovoljnih vajah na krogih in konju ter v predpisnem skoku čez konja na šir s ročaji. V nedeljo pa v obveznih in prostovoljnih vajah na bradli in drugu, v prostovoljnem preskoku čez konja vzdolž s prožno desko in v prostih vajah. Pri obeh tekmah se je zbralo precej občinstva, ki je z zanimanjem in napetostjo sledilo poteku tekme. Sodniški zbor je bil izredno strog ter je sodil po mednarodnem tekmovalnem redu. V soboto so najprej tekmovali na krogih. Pri obvezni vaji smo videli nekaj prav krasnih izvedb, tako bratov Primožiča, Porenta, Gregorke in Maleja, tudi ostali bratje niso mnogo zaostajali.

Pri prostovoljni vaji so se skoro vsi tekmovalci častno odrezali. Krasne izvedbe sta pokazala br. Stukelj in Porenta; dossegla sta največ točk. V splošnem obvladajo skoro vsi tekmovalci kroge s precejšnjo sigurnostjo. Na konju smo videli prav lepe izvedbe; tu je »specialista« br. Dergane. Njegove vaje izvedene z lahkoto in eleganco, so vzbudile pri občinstvu viharno odobravanje. S predpisanim preskokom čez konja na šir z ročaji, kjer so skoraj vsi tekmovalci dosegli polno število točk, se je končala sobotna tekma.

Nepriazno nedeljsko jutro je privabilo kljub temu lepo število občinstva k nadaljevanju tekme, ki se je pričela točno ob 9. in trajala do 14. ure. Najprej so tekmovali bratje na bradli in

Število točk 30 br. Primožič in 29.80 br. Študelj, pa tudi ostali so pokazali nekaj prav lepih in posrečenih izvedb. Z velikim zanimanjem je pričakovala publika vaje na drugo. Tudi na tem orodju so bili doseženi razmeroma lepi uspehi. Da je tu dosegel br. Študelj polno število točk 30, nam ni potreba posebej poudarjati. Njegova izvedba je občinstvo, pa tudi sodniški zbor frapirala. Lepe izvedbe so pokazali tudi bratje Antosiewicz, Primožič, Gregor in Malej. Pri prostovoljnem skoku čez konja vzdolž s prožno desko so skakali vsi bratje prav dobro, zlasti lep skok sta pokazala br. Derganc in Orel (raznoška z obratom).

Po orodni telovadbi se je vršila v telovadnici še tekma v prostih vajah (I. del) s spremljevanjem klavirja. Glede prostih vaj trdimo še danes lahko, da bodo dosegli v Amsterdamu popoln uspeh. Proste vaje, ki bi jih lahko nazivali dr. Murnikovo "vje" goslovensko telovadno epopejo, so tako harmonično sestavljene, da gledalec sam ne ve, ali naj gleda vaje ali poslušata godbo. Proste vaje so sestavljene takole: najprej izvajajo telovadci prvi del "Marsillesa", nato del "U boja", nakar pride cel "Turški marš", sledi "Faust", "Carmen", zopet "U boja" in končno skupina; en telovadec drži drugega v stoji na rokah. Tek movalci so tekmovali po 3 in 3 ter je dosegel skoraj polno število točk br. Gregor. Leno so izvajali vaje tudi bratje Antosiewicz, Zupan in Orel. S tem je bila tekma ob 14. končana in so bili nato ugovljeni naslednji izidi:

Od 130 dosegljivih točk so dosegli: 1. Primožič od Sokola I 122.16, 2. Gregor Lj. Sokol 118.34, 3. Malej, Sokol I 115.44, 4. Antosiewicz, Lj. Sokol 114.09, 5. Študelj, Maribor 113.14, 6. Porenta, Sokol I 111.12, 7. Derganc, Lj. Sokol 108.63, 8. Orel, Lj. Sokol 107.81, 9. Ciotti, Susak 104.99, 10. Zupan, Sokol I 104.57, 11. Zilič, Lj. Sokol 104.50, 12. Vilfan, Sokol I 99.51, 13. Rožič Sokol I 91.36, 14. Jeras, Crikvenica 78.74 (brez prostih vaj).

Savezni tehn. odbor bo sedaj sestavil vrsto, ki bo štela 8. oz. 9. tekmovalcev in bo od 9. t. m. skupno nadaljevala vezbanje do odhoda v Amsterdam. Kakor izvezo, pridedi vrsta pred odhodom na Olimpijado telovadno akademijo, nakar že danes opozarjamo vse Sokolstvo na klonjenje občinstvo. Vrsti želimo lepih uspehov, da se bo vrnila iz Amsterdama z vencem zmage. Zdravo!

Sport

Redna glavna skupščina LNP

V soboto zvečer se je vršil v salonu pri Levu redni letni občni zbor ljubljanskega nogometnega podsaveza, ki je trajal pozno v noč skoro do ranih jutranjih ur. Na občnem zboru je bilo po svojih zastopnikih udeleženo 25 klubov, od katerih se enemu (SK Trbovlje) ni priznala pooblaščenica, kar predsednik ni podpisal akta svojerodno, ampak je pritisnil nanj faksimile podpis. En klub (SK Panonija) se občnega zbora ni udeležil.

Občni zbor je potekel dokaj mirno, razprave in debate so se gibale v mejah stvarnosti, le proti koncu, ko se je razpravljalo o reorganizaciji prvenstvenega tekmovanja bi bilo skoraj prišlo do neljubih incidentov.

Zbor je otvoril predsednik g. ravn. Jug z lepmi pozdravnimi nagovorom. V svojih izjavah je zlasti omenjal napore podsaveznega vodstva, da se posveti primerna pažnja vzgojni strani razvoja nogometnega sporta in klubov, ki se z njim bavijo in so vključeni v LNP, se ni niti dotaknilo. Blagajniško poročilo je podalo sliko podsaveznega finančnega položaja.

Glavna debata in kritika se je razvila pri tajniškem poročilu. Otvoril jo je g. Kuret, ki je kritiziral delovanje LNP, ki po njegovem mnenju ni bilo tako, kot so ga vsi pričakovali. Izrazil je željo, da bi v bodoče LNP reguliral svoje delo po naslednjih smernicah: 1. sportna vzgoja sportne mladine; 2. napredek na tehničnem polju; 3. ureditev res sportnih odnosov med klubi. Da je LNP do sedaj to svojo nalogo zanemarjal, je dejal govornik, dokazujejo zgodovinski, ki so se pripetili tekom sezone v Trbovljah, Celju in Mariboru, kar kaže, da se je sportna zagrizenost, namesto da bi se iztrebila iz podsaveznega središča, razširila celo na provinco. Na koncu je apeliral na LNP, naj postopa z vsemi klubi po enakem merilu, kakor to zahtevajo sportni principi.

Pasus v tajniškem poročilu, ki je omenjal, da Savez ni šel podsavezu v njegove ukrepe vedne na roko, je dal povod za kritiko administrativne podsavezne politike. G. inž. Debelak je v svojih izjavah precej ostro napadal vodstvo podsaveza zaradi njegovega postopanja koncem prvenstvene sezone, ko je prišel podsavez ponovno v konflikt z vrhovno nogometno

instancico. G. dr. Bajčić je ocenil delo podsaveznega vodstva zlasti s stališča morala in prišel do zaključka, da bi se dale naše razmere sanirati, če bi se posvečala večja pažnja moralnim principom, ki morajo voditi tudi delo v nogometnem podsavezu, in če bi se dalo v sportnem delu več mesta idealizmu. G. inž. Senica je kot zastopnik izvenljudskih klubov preciziral svoje stališče do sporov, ki povzročajo toliko prahu. Na vse kritike je v glavnem odgovarjal g. Betetto in branil stališče podsavezne večine. V svojih izjavah je glede odnosov do Saveza iznesel tudi one momente, ki jih je opozicija zamočala in ki so upravičevali vodstvo podsaveza do ostrejših ukrepov napram njegovi nadrejeni instanci. Sem spadajo zlasti nekatera denarna vprašanja, v katerih je zavzel Savez zelo čudno stališče, ki za naš podsavez ni sprejemljivo; očitke opozicije pa je zavračal in pobijal s stališčem podsavezne večine, ki ga je v gotovih vprašanjih zavzela, poslušajoč se pri tem poslu uradnega aparata, korespondence, službenih objav itd. V glavnem pa se ni marala niti ena niti druga stran z odgovori nasprotni strani zadovoljiti in se je, kakor je bilo jasno videti, samo porabila ta prilika, da se pred javnim forumom iznesejo medsebojni očitki in da se z obeh strani pokaže na grehe, ki so se med letom storili.

Debata o tajniškem poročilu se je zavlekla na dolgo in široko in je zavzela največji del dnevnega reda. Nehala se je s tem, da se je pasus v tajniškem poročilu, ki govori o odnosih med podsavezom in savezom, oimilil, nakar se je poročilo tajnika sprejelo.

O blagajniškem poročilu se ni mnogo govorilo; po poročilu revizijskega odbora, ki ga je podal g. Zajc, se je blagajniku na referentov predlog dala razrešnica s pohvalo.

Sledile so volitve za izpolnitve mest odstopivših funkcionarjev in odbornikov. Poskus, da bi se sestavila enotna lista, se je izjalovil, ker ni hotel vodja večine akceptirati tozadevnega predloga manjšine. Zato je bilo bojno glasovanje neizbežno. Pri vsem tem pa je bil za novega predsednika soglasno izvoljen odvetnik g. dr. Knaflič — prvi primer, v zgodovini našega nogometnega podsaveza, da je bil predsednik soglasno izvoljen! Za prvega in drugega tajnika sta bila izvoljena brez hujše konkurence g. Deržaj in Mahkovec; huda bitka pa se je bojevala za mesto drugega podpredsednika in je bil ponovno izvoljen dosedanjí podpredsednik g. Černe s 13 glasovi, dočim je nasprotni kandidat g. dr. Bajčić prejel samo 11 glasov. Za izvolitve šestih odbornikov sta bili postavljeni dve listi in so bili izvoljeni na prvi g. Vodeh, Jesih, Volkar in Hartman, na drugi pa g. Buljevič in inž. Debelak.

Kakor je videti, je nalezela oseba novega predsednika na nepričakovano enodušno izražene simpatije, pa je morda upravičeno pričakovanje, da bo njegov pojav na odstopnem mestu podsaveznega predsednika ugodno vplival na nadaljnji razvoj naših sportnih priklj, dasi ne bo nihče oporekal, da je njegova funkcija spriči znanih naših razmer precej kočljiva.

V nadaljnjem poteku občnega zbora se je ukinil numerus clausus za ljubljanske klube, sklenilo se je, o odnosno pooblastilo upravni odbor, da izvede zavarovanje aktivnih igralcev za slučaj ev poškodb.

Kot zadnja točka dnevnega reda — taktično gotovo pogrešno — se je obravnavala reorganizacija prvenstvenih tekmovanj. Odbor ni prišel pred občni zbor s točnim programom, kar se je izkazalo kot nemala hiba. Iznesli so se trije predlogi: predlog nekaterih mariborskih klubov, da se uvede enotni prvi razred za celo podsavezno področje, ki je nalezel med ljubljanskimi klubi na minimalno umevanje, dalje predlog grupe ljubljanskih klubov, da se spremeni samo razvrstitev ljubljanskih klubov, drugače pa naj ostane vse pri dosedanjem s to razliko, da bi se uvedel za sekundarna in finalna prvenstvena tekmovanja takozvani dvojni cup-sistem, ki mu je ugovarjala zlasti grupa okoli Primorja in nekateri — ne vsi — prizadejati klubi. Kot kuriozitet omenjamo, da se del nezadovoljnih klubov ni niti malo hotel eksponirati pri tem vprašanju in je prepustil vlogi advokata grupi Primorje, ki se je prav za prav stvar niti toliko ne tičel. In končno predlog, precej osamljen sicer, da ostane vse pri starem. Tekom debate se je pojavila še cela kopica dodatnih predlogov in protipredlogov, ki je situacijo še bolj zamagljala, tako da je bil na koncu še edino pameten izhod iz nastalega kaosa ta, da se je pooblastil novi upravni odbor, da izvede reorganizacijo sporazumno z ljubljanskimi klubi; če pa do tega sporazuma ne bo moglo priti, bo potreben v najkrajšem času izreden občni zbor, ki bo moral na ta ali oni način rešiti kočljivo vprašanje.

SK Jadran. Ponovno se opozarjajo vsi oni, ki so bili vabljani za nočjo ob 20. v Narodno kavarno, da se sestanka zaradi važnosti sigurno udeležijo. — Tajnik.

Koturski Savez SHS (Pododbor Ljubljana mesto in Pododbor Celje) razpisuje za nedeljo dne 22. t. m. VIII. veliko propagandno zvezdno dirko v Celje, na kar se že danes opozarjajo vsi kolesarski klubi Jugoslavije. Točni razpis se obenem razpošila. — Predsedstvo.

Motokolesarski klub Ilirija. Danes, v torek ob 20. uri sestanek celokupnega članstva na vrtu restavracije "Novi svet". — Predsednik.

Iz LLAP. Danes seja upravnega odbora ob 20.30 v kavarni "Emona". Prosim polnoštevilne udeležbe. — Tajnik I.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 9. julija 1928.

Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Smer vetra	Padavine
opazovanja					
Ljubljana	7.30.0	18.5	E 2		
Maribor	7.6.4	16	mirno		
Zagreb	7.6.1	19	65 M'E 4	0	
Beograd	7.5.3	18	72 mirno	0	
Sarajevo	7.2.4	18	5 E 4	9	
Skopje	7.3.4	4	49 W 1	3	
Duhrovnik	7.6.1	23	38 NE 4	0	
Split	7.4.4	24	44 NE 8		

Solnce vzhaja ob 4.21, zahaja ob 19.49, luna vzhaja ob 23.35, zahaja ob 10.54. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 23.8 C, najnižja 12.0 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: Množgrede poslabšanje vremena, najbrže z nevihtami.

Tržaška vremenska napoved za torek: Lahni in zmerni vetrovi od vzhoda severovzhoda. Nebo jasno; temperatura od 21 do 29 stopinj; morje nekoliko razburkano.

Gospodarstvo

Sprememba zakona in statutih o Narodni banki pred občnim zborom delničarjev

V nedeljo dopoldne se je vršil izredni občni zbor delničarjev Narodne banke, ki je razpravljalo o predlaganih spremembah zakona o Narodni banki in bančnih statutih. Z občni zbor se je prijavilo 397 delničarjev s 34.970 delnicami, dočim je bilo na občnem zboru prisotnih le 118 delničarjev s 20.165 delnicami. Zborovanje je otvoril vica-guvernir Ignat Rajloni, ki se je v toplih besedah spomnil pred dnevi umrlega guvernerja Srečkovića.

Nato je generalni direktor dr. Dragoljub Novaković prečital poročilo upravnega odbora, ki pojasnjuje predložene spremembe zakona o Narodni banki, katere je treba izvesti na zahtevo angleških finančnikov in v sporazumu z vlado v svrhu izvedbe zakonske stabilizacije dinarja. Po poročilu pravi, da so angleški bančniki, s katerimi se pogajamo zaradi posojila, v prvi vrsti zahtevali, da se izvede stabilizacija dinarja, kakor je to že izvedeno v večini ostalih evropskih držav. Značilno je, da upravni odbor v poročilu izrecno izjavlja, da se neče pečati z vprašanjem o oportunitosti izvedbe zakonske stabilizacije, smatrajoč, da je to povsem vprašanje naše vlade, ki ima prevzeti tudi vso odgovornost za to delo. Uprava Narodne banke je samo želela in zahtevala od vlade, da se ne spremeni dosedanje dejansko stanje stabilizacije. Po naravi posla kakor tudi po zakonu spada v okvir dolžnosti Narodne banke samo skrb za izvršbo stabilizacije in za obdržanje stabilnosti dinarja. Zakonska stabilizacija dinarja pomeni v glavnem naslednje: odrediti je treba točno vrednost danačnega denarja v razmerju namram zlatu. Narodna banka je morala zaradi tega prevzeti obvezo, da bo svoje novčnice zamenjavala za zlato in zlate vrednosti (devize). Z inozemskim posojilom bo Narodna banka dobila potrebne devize, da bo mogla držati to obvezo tudi v izrednih razmerah, kakršne so nastale letos zaradi lanske letošne slabe letine.

Državni dolg pri Narodni banki.

Obtok bankovcev Narodne banke se giblje med 5 in 6 milijardami Din; od te vsote je izdanih stalno na 1 t. m. države 4 milijarde 300 milijonov Din. V zakonu o stabilizaciji dinarja je predvideno, da država povrne Narodni banki iz zunanega posojila preko 1 milijarde Din (4 milijonov funtov); poleg tega se bo državni dolg v zvezi z valorizacijo bančnih aktiv avtomatično zmanjšal za okrog 800 milijonov Din. Državni dolg pri Narodni banki se ima torej reducirati na 2 in pol milijarde Din, s čemer bo obtok novčnice pridobil na elastičnosti. Na račun povračila ostalega dolga bo država vsako leto plačala Narodni banki 70 milijonov Din, dokler se celokupni dolg ne zmanjša na 300 milijonov Din, ki bodo ostali kot stalni državni kredit.

Samosvojnost Narodne banke.

Spremembe v zakonu o Narodni banki gredo tudi za tem, da banka dobi svojo popolno samostojnost in da bo mogla svoj posel vršiti brez vsake intervencije državnih oblastev, kajti samo na podlagi te neodvisnosti more pravilno vršiti svoje posle. Odpadla bi dosedanja odredba, no kateri je glavni komisar lahko preprečil izvršitev vsake bančne naredbe, ako je smatral, da je protivna državnim interesom. Pod formulo, da je neredna protiva državnim interesom, je bilo n. pr. onemogočeno izvajanje pravice banke, da po potrebah svoje politike in glede na razmere na denarnem trgu dvigne ali zniža eskontno mero. Po novih odredbah bo za spore med Narodno banko in vlado pristojen Državni svet. Istočasno se nadzorstvo nad Narodno banko prenese s trgovskega ministrstva na finančno ministrstvo.

Valorizacija bančnega kapitala.

Z novim zakonom o Narodni banki se valorizira tudi delniška glavnica banke na 240 milijonov Din. Država je priznala popolno valorizacijo prejšnje delniške glavnice v višini 10 milijonov zlatih Din. Skupno z zadnjo emisijo delniške glavnice v višini 20 milijonov Din in z vplačanimi aližim bi znašal bančni kapital 212.6 milijona Din. Ostanek do vsote 240 milijonov Din se bo kril iz bančnega fonda za dividende. Če se izkaže potreba, se bo delniška glavnica povišala na 500 milijonov Din.

Kredit države pri Narodni banki.

Vsi dosedanja državni dolgovi pri Narodni banki se imajo znižati. Na skupni dolg ima država plačati 1 odstotek obresti. Po novem zakonu ima država pri Narodni banki samo kredit za obratni kapital v višini 600 milijonov Din. Onemogočeno bo tudi, da se bo država v bodoče še nadalje zadluževala posredno ali neposredno pri Narodni banki.

Obtok bankovcev in njegovo kritje.

Z novim zakonom odpade delitev obtoka v redni in izredni kontingent. Vses obtok postane bančni obtok, ki se izdaja na podlagi v zakonu predvidene kritja, ki mora biti last banke. To krije v zlatu, v zlatih devizah in deloma v srebru mora znašati najmanj eno tretjino obtoka bankovcev.

Kmetijski kredit.

Z novim zakonom so ločene določeni posli, ki jih mora banka opravljati. Posebno pažnjo posveča zakon kmetijskiemu kreditu ter je predvideno, da sme banka eskontirati kmetijske menice do 25 % vsote, ki jo daje trgovini in industriji. Za kmetijske menice je določen maksimalni rok 9 mesecev, kar predstavlja novost v statutih novčaničnih bank, ki običajno eskontirajo le menice z največ trimesečnim rokom.

Odredbi, ki se nanašajo na upravo in guvernerja se spreminjajo v toliko, da se rok funkcije guvernerja podaljša na pet let in da je finančni minister dolžan v roku treh mesecev po sprejemu od uprave predložene kandidatne liste (5 kandidatov) v sporazumu z ministrskim svetom potrditi izvolitev guvernerja. Dosedanja omejitev na osebe, ki ne morejo postati člani uprave, se razširijo tudi na člane Narodnega predstavništva in na državne uradnike, s čemer se hoče bančno pravno obvarovati pred političnimi vplivi. Važno je tudi nadaljanje koncesije na 30 let t. j. do leta 1958.

Nato je sekretar Narodne banke gosp. Proti prečital predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki, nakar je dr. Vlada Markovič predlagal, da se spremembe zakona sprejmejo skupaj in da občni zbor da upravni odboru pooblastilo, da more na zahtevo vlade dati svoj pri-

stanek na eventualne modifikacije posameznih členov, če se s tem ne izpreminjajo osnovne ideje in če nato pristane glavni upravni odbor.

Ostra kritika dr. Bajčića.

Po govoru dr. Markovića je povzel besedo dr. Velimir Bajčić, prof. narodne ekonomije na beograjskem vseučilišču. Dr. Velimir Bajčić je vse delovanje Narodne banke kakor tudi predlagane spremembe podvrzel najstrožji kritiki. V prvi vrsti je izrazil naziranje, da je celokupno delo skupščine nezakonito, kajti statut je dogovor med družabniki, ki se more menjati le s pristankom vseh družabnikov. Dr. Bajčić dalje kritizira dejstvo, da Narodna banka ni delničarjem pred občnim zborom sporočila kakšne spremembe se imajo izvesti v zakonu in statutih. Člen 93. statuta celo zahteva, da se imajo predlagane spremembe statuta dostaviti delničarjem. Zato je vse delo nezakonito. Uprava sicer trdi, da je dosežen sporazum z vlado, vendar bi uprava morala predložiti delničarjem s strani vlade podpisano konvencijo. Predlog zakona je popolnoma zgrozen. Govori se o zakonu o stabilizaciji dinarja, ki ne obstoja in ki ga nihče ne pozna. Dalje je stavil vprašanje, kaj misli uprava prav za prav z crevalorizacijo in kaj hoče prav za prav od delničarjev, ko vendar ni znano, kaj pripada banki in kaj je last države. Uprava trdi, da je stabilizacija pogoj za posojilo, on pa je mnenja, da je posojilo pogoj za stabilizacijo. Zahteva se od delničarjev, da pristanejo na zakon o stabilizaciji, v času, ko ni sigurno, da bomo dobili posojilo. Uprava zahteva, da delničarji glasujejo za neki predlog zakona, za konvencijo, za zakon o stabilizaciji in za neke tajne projekte. Guverner gosp. Bajloni je izjavil, da ne more podati detajle načrta zakona o stabilizaciji in da bo zakon stopil šele v veljavo, ko bo država izplačala banki 4 milijone funtov (1100 milijonov Din).

Gosp. Stamenković je izrazil mnenje, da bo delo skupščine prejudicialno rešenje vladne krize; gosp. Grebenac pa se je prav tako kakor dr. Bajčić postavil na stališče, da je delo skupščine nezakonito. Dr. Velimir Bajčić se je ponovno oglašil k besedi in na znanstveni podlagi kritiziral predložene spremembe člen za členom. Njegova kritika je bila zelo ostra in pogosto prepojena z ironijo in sarkazmom. Vprašal je, kako si predstavlja guverner revalorizacijo bančnega kapitala. Vse skupaj je nesmiselno. Kritiziral je nestrokovno in nesmiselno stilizacijo nekaterih členov in izjavil, da ni v Evropi bankarja, ki bi jih mogel odobriti. Samo Beograd si je mogel izmisliti tak stvari. Glede člena 13. je izjavil, da ga sploh ne razume in da ga razume samo direktor Novaković in Bog. Mnenja je, da bi vlada, ki bi potrdila tak zakon, morala pred sodišče. Glede člena 23. je izrazil, da oni, ki ga je napisal, ne ve, kaj je deviza. Glede osebe guvernerja se je končno postavil na stališče, da mora imeti guverner najvišjo moralno, strokovno in poslovno kvalifikacijo. Teorija o denarju je gotovo najčistejša teorija. Zato so v vseh državah guvernerji in viceguvernerji le strokovnjaki - specialisti.

Navzile utemeljeni kritiki beograjskega vseučilišnega profesorja je občni zbor nato na kratki debati sprejel vredlog o spremembah zakona in statutih ter predlog dr. Markovića

Ogromna pasivnost naše zunanje trgovine v aprilu

Pasivnost v aprilu 229 milijonov Din. Generalna direkcija carin je objavila statistiko našega uvoza v aprilu. V tem mesecu smo uvozili 129.638 ton v vrednosti 657 milijonov 905.798 Din napram 98.687 tonam v vrednosti 597.521.375 Din v aprilu preteklega leta. Napram uvozu v aprilu pret. leta se je torej naš uvoz v aprilu tek. leta povečal po količini za 30.951 ton ali 31.4 %, po vrednosti pa za 60.884 Din ali 10.1 %.

Največ smo v aprilu uvozili bombažnih tkanin (za 68.8 milijona Din), strojev in aparatov (48.3), bombažnega prediva (37.5), raznih železnih predmetov (30.9), volnenih tkanin (29.9), bakrene galice (13.4), premoga (18.1), prevoznih sredstev (16.1), tratinic in železniškega materiala (14.1), sirovega železa in polfabrikatov (13.5), sirove kave (13.2), sirovih kož (13.1), sirovega bombaža (11.8), kuhinjske soli (10.8), elektrotehničnih predmetov (8.7), moke (8.1), oluščene rize (7.5), sirove nafte (7.1), ovčje volne (6.7) in železne pločevine (6.7).

V primeri z marcem oret. leta se je v prvi vrsti povečal uvoz strojev in aparatov (od 24.7 na 48.3 milijona Din), dalje uvoz tekstilnih sirovin, in sicer bombažnega prediva (od 28.7 na 37.5) in sirovega bombaža (od 5.5 na 11.8). Poleg tega se je povečal uvoz železniškega materiala (od 5.7 na 14.1), sirovega železa in polfabrikatov (od 6.2 na 13.5) ter premoga (od 11.7 na 18.1). Tudi v aprilu beleži statistika znaten uvoz pšenice in moke. Pšenice smo uvozili 1339 ton v vrednosti 4.5 milijona Din, moke pa 210 ton v vrednosti 8.1 milijona Din. V zvezi z razvojem naše domače tekstilne industrije pa se je napram marcu pret. leta zmanjšal uvoz tekstilnih izdelkov, in sicer uvoz bombažnih tkanin (od 80.5 na 68.8) in volnenih tkanin (od 37.4 na 29.9).

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v zadnjih mesecih (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	
oktober 1927	615.7	723.2	- 77.5
november "	622.4	687.7	- 65.3
december "	528.7	637.4	- 108.7
januar 1928	430.3	591.9	- 161.6
februar "	439.0	621.6	- 182.6
marc "	503.2	701.1	- 197.8
april "	428.5	657.9	- 229.3

Kakor je iz gornjega razvidno, narašča pasivnost naše zunanje trgovine od meseca do meseca. V aprilu je dosegla ogromno in obnem rekordno višino 229.867.871 Din. V primeri s prvimi 4 meseci preteklega leta se je naš uvoz povečal od 236.2 na 257.6 milijona Din naš izvoz pa je istočasno naradval od 201.5 na 180.1 milijona Din. Zaradi nazadovanja izvoza, odnosno naraščanja uvoza se je pasivnost naše trgovinske bilance za to razdobje povečala od 246.7 na 771.6 milijona Din. dočim je za vse preteklo leto znašala 886 milijonov Din.

— Pred rekordno število v Vojvodini. h Novega Sada poročajo, da prihajajo iz vse krajev Vojvodine zelo ugodna poročila o letošnjem žetvi. Po potrdilu izvoznikov, bo leto imela Vojvodina za izvoz preko 200.000 va gonov žita. Posestniki, ki so zasejali ople menjeno pšenico in so uporabljali umetno gnojila, pričakujejo letos rekordni donos. Uporaba umetnega gnojila je bila letos celo večja kakor pred vojno. Tudi trstičica, ki je v razvoju pomladi zelo zmožala, se je naglo opomogla in se pričakuje, če ne bo suše normalna letina.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg trčnih žeblov ter glede dobave 200 m Mannesmannovih cevi. Stroj ni oddelke direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave steklenega papirja, steklarskega kita in mizarskega kleja ter glede oddaje 14 raznih dvigalnih vint v popravilo, do 27. t. m. glede dobave 2 prezrinskih tehnic za me roizkušanje utežev ter glede dobave 300 m konopnih cevi. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 2 centrifugalnih sesaljk, do 30. t. m. pa glede dobave 5000 komadov električnih vžigalnikov. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 23. t. m. pri komandi ošiške divizijske oblasti v Osijeku glede dobave pisalnih strojev, 23. t. m. pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu glede dobave šotorov, 25. t. m. glede dobave 2000 kosar za sanitetni material in 27. t. m. glede dobave 6000 komadov slanjčic; 24. t. m. pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 6650 kg srvinjske masti; 27. t. m. pri ministrstvu vojske in mornarice, oddelke za mornarico v Zemunu glede dobave raznega blaga, 23. t. m. pa glede dobave 20 ton bencola; 28. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave laka in kleja, 30. t. m. glede dobave torb za železniško osebje. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Dne 25. t. m. se bo vršila pri prometno - komercialnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave raznega elektromateriala. (Pogoji so na vpogled pri depozitni blagajni železniške direkcije v Ljubljani).

— Stanje Narodne banke 30. junija. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 22. junija). Aktivna: kovinska podlaga 361.9 (+ 1), saldo raznih računov 399.7 (- 70.4), posojila na menice 1320.6 (+ 92.2), lombard 239.6 (+ 0.8); pasiva: obtok bankovcev 535.4 (+ 231.6), državne terjatve 254.8 (- 178), obvez po žiru 367.5 (- 18.2), razne obveznosti 249.8 (- 21.9). Obtok bankovcev se je od zadnjega izredno nizkega stanja dvignil za razmeroma visoko vsoto 231.6, in to navzile temu, da je Narodna banka oddala za preko 70 milijonov Din deviz (tudi v razdobju od 15. do 22. junija je znašala oddaja deviz skoro 70 milijonov Din). Povečanje obtoka je v zvezi z znatnimi dvigi izravnih dobroimetij (državnih pa tudi privatnih) in s povečanjem mesečnega portfeja.

Borze

9. julija.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet precej živahen, zlasti v devizi na London, ki je ponovno popustila na 277. Po trebo v devizah na Trst in Newyork je, kakor običajno, krila privatna ponudba, vse ostalo potrebo pa Narodna banka. Med drugim sta se tudi okrepili devizi Dunaj (na 8.0153) in na Prago (na 168.56).

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.9125, Berlín 13.565 — 13.955 (13.58), Bruselj 0 — 7.9341, Budimpešta 0 — 9.916

Iz življenja in sveta

Löwensteinov je bil zavarovan za 2 in pol milijona dolarjev

Težki problemi za juriste. — Kakšno bo izpričevalo o milijonarjevi smrti. — Löwenstein je bil nedavno okraden. — Kaj pripoveduje pilot Drews. — Löwenstein morfinist in mesečar; njegova smrt je morda v zvezi s tem ali onim

Svetovna jurisprudenca ne pozna takega zagonetnega slučaja kakor je Löwensteinovo izginotje. Viharno življenje belgijskega multimilijonarja se je ustavilo na točki, kakršne kronike ne beležijo in ljudje ne poznajo. Zato bodo tudi posledice skrivnostnega izginotja nenavadne in se ta hip še ne da jo preračunati.

Löwenstein zapušta vdovo in sina. Če je res mrtev, preide njegovo premoženje na ta dva zakonita dediča. Ampak stvar je zelo zamotana. Najprej bo treba zadostiti veliki formalnosti: dobiti bo treba izjavo in potrdi-

močnega zračnega pritiska. V Dunkerqueu sem pristal ter naznanil zadevo oblastem.

Tako Löwensteinov pilot, ki pripominja, da je napravljaval Löwenstein vtiš duševno popolnoma uravnotežena človeka in pristavil, da je z njim že več stokrat preletel Rokavski preliv v aeroplanu. Smrt si je torej mogoče razlagati samo z nesrečnim naključjem.

Vse verzije pa se ne glasijo v enakem smislu. Da bi bilo letalo odloščilo milijonarja po pristanku, smatrajo sko-

raj za izključeno. Zelo dramatičen prizor se je odigral med pilotom Drewsom in med Löwensteinovo ženo. Od slovila je uslužbenca z očitkom, da je njegova nemarnost kriva smrti njene ga moža in da ga noče več videti.

V drugih listih se zopet bere, da je bil Löwenstein morfinist in da je pripisati njegovo smrt tej okolnosti. Po roča se tudi, da je bil bankir somnambulist in da je včasih kar sredi spanja vstal, začel govoriti in računati. Zdravniki, ki so ga zdravili, pripovedujejo, da je znašel njegov krvni tlak včasih do 200 točk. Ker se je našel milijonarjev ovratnik z metuljično ovratnico v toaletnem prostoru sklepajo tudi, da je mogoče milijonar odprl vrata, ker je hotel zajeti svežega zraka. To je po stalo zanj usodno in mu je prineslo smrt. Milijonar je baje trpel na boleznih srca in je večkrat potreboval svežega zraka. Če se je v takem trenutku pojavila kriza, je čisto mogoče, da je milijonar padel v globočino in našel tam svojo smrt.

Italijani so izgubili rekord v distančnem poletu

9000 km proti 7150 km v zraku. — Ferrarin in Del Prete sta se trudila zaman. — Svetovni rekord v vztrajnosti in na daljavo so si zopet priborili Nemci s pilotom Risticem

Fanfara bo morala zopet utihniti.

Italijani, ki so doživeli z Nobilevim polomom nepopisno blamažo, so se hoteli rehabilitirati z izrednimi čini v zraku vsaj pred lastnim ljudstvom. Da bi zakrili neuspeh Nobileve 'Italije', so poslali v Brazilijo letalca Ferrarina in Del Pretea. Z velikimi črkami in z mogočnim glasom so oznanjali, da bosta ta dva moža izvršila dejanje, ki bo iznova opralo fašistično čast pred svetom ter pridobilo vladajočemu režimu tisti svetovni ugled, ki si ga želi ter ga izsiljuje Mussolini.

Zaman. Usoda tepe Italijane. V zadnjih tednih beleži njihova avijatika poleg Nobilevega poloma še dva druga huda poraza. Šef italijanske zračne mornarice je v Nettunu padel z aeroplanom na zemljo. Bil je resno ranjen, njegova spremljevalca pa sta zadobila težke opekline. Molče je prešel italijanski tisk do nevspeha, ki priča, da v Mussolinijevi deželi ni vse tako, kakor se dozeva. Zdaj pa še Ferrarin in Del Prete! Tudi to je težak poraz za Mussolinijevo avijatiko. Res je sicer, da sta ta dva pilota trenutno potolkla rekord na distanco, ki sta ga pridobila s tem, da sta letela iz Rima v južno Ameriko nepretrgoma 58 ur 56 minut ter napravila v tem času 7150 km. Ta zmaga pa je trajala samo nekaj ur. Nemci si rekorda niso dali odvzeti. V Dessauu sta se dvignila v zrak z Junkersovim aparatom 'W 33' aeronavta Ristić in Zimmermann ter sta ostala v zraku 65 ur 26 minut in sta napravila v tem času okroglo 9000 km.

Primat, katerega so si Nemci s tem pridobili, pomeni za Italijane mrzel curek na vročo glavo in bo fašističnemu režimu rezek opomin, da za Italijo ni prvenstva v nobeni stroki — razen v Mussolinijevi diktaturi. Ampak za to diktaturo Italije nihče ne zaviđa.

Z nad 65 urami poleta in 9000 km distance je nemški rekord zaenkrat zaključen. Daljavo, katero je vzdržalo Junkersovo letalo, je večja od distance med nemškim industrijskim mestom

Lipskim in Pekingom ali med Lipskim in Mehiko.

Junkersovi aparati lete z brzino 130 do 140 km na uro. Ta tip aeroplana, ki se je izkazal že pri nepretrganem poletu iz Evrope v Ameriko, je torej zopet izpričal svojo solidno konstrukcijo in naravnost neverjetno odpornost. Težko si je predstavljati, da bi bil rekord glede vztrajnosti in na daljavo prekošen od katerega drugega aparata, ki je doslej v prometu.

Letalec Risticz

Je s Zimmermannom potolkel pravkar doseženi rekord Italijana Del Pretea v vztrajnostnem poletu.

Kako je bil rešen Lundborg

Tiho, brez besed in širokoustne hvala.

Čimbolj se kulturni svet zgraža nad polomom italijanske ekspedicije na severni tečaj, tembolj prihaja v ospredje poleg spomina na Amundsena švedski kapetan Lundborg, katerega so rešili Švedi z ledene plošče ter ga iztrgali iz hladnega objekta ledene smrti. Švedsko vojno ministrstvo je prejelo o rešitvi akciji poročilo vodje švedske ek-

spedicije, kapetana Thornberga, ki pravi: Po Lundborgu sta odletela dva aeroplana. Stroj Mothovega tipa se je spustil na ledeno ploščo, pobral Lundborg in se takoj zopet dvignil, drugo letalo pa je vrglo petorici na ledu živila in obolelo.

Aparati, ki so bili poslani, da rešijo Lundborga, so se nato dvignili ter so skupaj nadaljevali polet do Esmarksovega otoka, kjer so se spustili na tla. Polet je imel obenem značaj poizvedovalnega poleta ter je popolnoma dosegel svoj smoter. Severovzhodna zemlja je sedaj raziskana do kraja.

Koncem prošlega tedna se je kapetan Thornberg podal v Virgobay, kjer se je sestel z letalci drugih narodov, ter se dogovarjal o nadaljni rešilni akciji skupine, ki jo je Nobile pustil na cedilu.

Kapetan Lundborg se nahaja sedaj na krovu švedske ladje 'Quest'. Ko so njegovi ženi sporočili, da je mož rešen, v prvem hipu ni hotela verjeti novici. Šele pozneje je sprejela vest z nepopisnim veseljem.

Lundborg je oženjen že poldrugo leto. Njegova žena pravi, da je bila zanj v tolikih skrbih, da je od tega zbolela. Prosila je tudi, naj ji pošljejo moža vsaj za kratek čas domov na dopust, da ga zopet vidi in se z njim pomeni. Švedsko vojno ministrstvo pa misli drugače. Pravi namreč, da mu je Lundborg potreben za nadaljevanje rešilne akcije.

Lundborgovo letalo je popolnoma razbito, nerabno in se ne bo več dalo dvigniti in popraviti. S tem je utrpela švedska država zopet občutno škodo, ki jo ne bodo Italijani nikoli poravnali.

Za solnčenje najboljša „Solancreme“ v tubah. Dobi se v drogeriji A. Kanc sinova, Zidovska ul.

Preklic

Nisem plačnik za dolgove, katere b kdorkoli napravil na moje ime. 1254

JANKO DEMŠAR, posestnik, Železniki

Kupimo

v dobrem stanju se nahajajoči

2 sesalki

po 80 do 100 l na minuto za višinski pritisk okrog 50 m po možnosti z motorji. 8/23

Olejte z o značbo cene in dobave na Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1

Zahvala.

Za izjave sočutja in tolažbo ob smrti naš nepozabljen, nenadomestljive mamice

Marije Mrmolija

izrekamo vsem našo pristrčno zahvalo. 8619

Selo na Vipavskem-Ljubljana, dne 8. julija 1928.

Slavka Petan

v imenu vseh sorodnikov preko meje.

Belgijski bankir Löwenstein,

ki je na tako zagoneten način izginil med vožnjo z Angléške iz svojega aeroplana.

lo, da je Löwenstein res mrtev. Kdo naj izda ta dokument? Kdo naj ga podpiše? Vprašanje je zelo enostavno, odgovor nanj pa je neskončno kompliciran. Prič, ki bi lahko potrdile, da je Löwenstein res padel v morje, in da so njegovo truplo požrle ribe, ni nikjer. Mrliča pa tudi niso našli, in ga najbrže tudi nikoli ne bodo spravili na suho. Edini izhod, da se stvar likvidira, bi bila uradna proglasitev Löwensteina za mrtvega, ker je popolnoma izginil. Za tako deklaracijo pa je treba več let čakanja in dotlej bi upravljale milijonarjevo ostalino pristojne oblasti. Da se pa bodo vršile zatega delj tudi pravde, se razume samo po sebi.

Belgijsko časopisje si skuša razložiti Löwensteinovo smrt na več načinov, stvari pa le ne more priti do jedra. Neki dnevnik n. pr. poroča, da je Löwenstein baš v zadnjem času uredil zavarovalnino za slučaj smrti na potovanju po zraku. Zavarovalna polica se glasi na 2 in pol milijona dolarjev. Dejstvo, da je sklenil zavarovalno pogodbo v tej višini šele pred kratkim, priča mogoče tudi o tem, da je imel namena izvršiti samomor. Čujejo pa se tudi glasovi, da je prišel Löwenstein ob velikanske vsote pred kratkim, ko so ga okradli na njegovem letovišču v Biarritz. Tatovi so odnesli takrat za več milijonov dragocenosti.

Ronald Drew, Löwensteinov pilot, ki je vodil letalo na usodni vožnji, pripoveduje teče podrobnosti s potovanj.

Imeli smo krasno vreme in smo zapustili Croydon pri Londonu ob 6.45 zvečer. Brzeli smo z naglico 190 km na uro ter smo leteli v višini 1300 m nad morjem.

V letalu so bili poleg Löwensteina njegov privatni tajnik Hodgson, pomožni tajnik Fawcett, angleška steno-grafinja Miss Ellen Clarkova, Parižanka Paula Bidelonova, milijonarjev komorni sluga Parker in strojnik Little.

Pasajirji so bili sijajno razpoloženi. Tudi Löwenstein je bil židane volje in se je odstranil šele potem, ko smo preleteli peščene kleči pri Goodwinsu. Odšel je v ozadje letala, knjigo, ki jo je držal med vožnjo v roki, pa je položil na mizo. Potniki smo sedeli v obrazom naprej in nihče ni mogel videti, kdaj in kam je izginil Löwenstein.

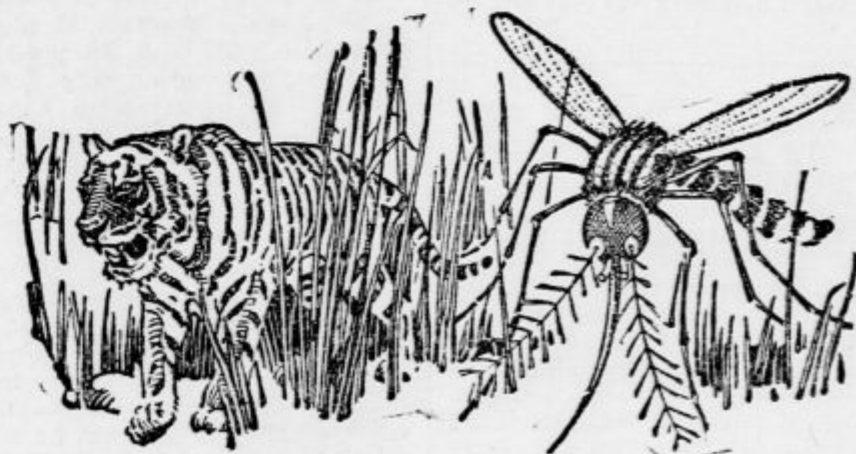
Prvi se je zaradi milijonarja vznemiril komorni sluga Parker, ki je pregledal letalo ter izjavil, da milijonarja ni več. To je bilo nekako 80 km od francoske obale. Tajnik Hodgson mi je nato prinesel listič z besedami, da je gospod izginil. Mogoče bi mi bilo razumljivo, da je milijonar izginil, če bi bili imeli viharno vreme. Toda vozili smo se idealno in jaz nikakor nisem mogel verjeti, kako je Löwenstein naenkrat zmanjkal. Spremembo je začelo vseprek kričati in vsi so bili videti tako obupani, da nisem enakih prizorov videl še nikoli v svojem življenju.

Naravnal sem aeroplan nekoliko na nižje, da bi videl, če ne plava truplo mogoče na valovih. Videti pa ni bilo ničesar. Če je truplo padlo iz take višine v vodo, se je raztrgalo že zaradi

Korošec išče resnico ...

Korošec (svojemu spremljevalcu): Niti Račičeva pištola, niti puška kopa, niti moji pendreki niso odgovorni za te sveže hrvatske grobove. Odgovornost zanje nosi samo Kmetško-demokratska koalicija ...

Morilci ljudi!

Komarji so neprimerno nevarnejši ljudskemu življenju kot pa na primer tiger. Iz raznih mlakuž in močvirnatih krajev nosijo oni na sebi kal malarije, tifusa in drugih nalezljivih bolezni. Komarji ovirajo mirno spanje in zastrupijo Vam telo. Ubijte jih predno Vam škodijo. Orožje Vam je FLIT-ne štedite ga.

Brizgalnica FLITA očisti Vam v nekoliko minutah hišo od vseh strupenih muh, komarjev, stenice, bolhe, ščurkov in mravlj. Prodre v vse špranje, kjer se insekti razvijajo in skrivajo ter uničuje njihova jajca. Brizgalnica FLITA ubija molje in

ličinke, katere grizejo tkanino. FLIT varuje Vaše obleke. Uporaba je enostavna. Ne pusti madežev FLIT je popolnjen od kemikov svetovnega slovesa. Smrtonosen je insektom, toda ljudem neškodljiv. Dobiva se povsod.

UGONABLJA: Muhe, Komarje, Mravljce, Stenice, Bolhe, Ščurke, Moljce i. t. d.

Gozdno veleposestvo

40.000 m².

Smrek in macesna odvoz 9 km v Mozirje, naprodaj. — Ponudbe na: Veleposestvo, Spodnji Berložnik, Sotni, Celovca 7642

izres posebnega naznanila.

Močni pogrebni zavod

Potrji globoke žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, predobri oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

Franc Brenc

ključavničar in posestnik

dne 9. t. m. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo, dne 11. julija 1928 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Cegnarjeva ul. 12 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 9. julija 1928.

Marija Brenc r. Trček, soproga; Marija Pirc, roj. Brenc, hčerka; Josip Pirc, rač. svetnik obdora, zet; Marija Pirc, vnukinja in vsi ostali sorodniki. 8641-a

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

«Nehaj, nehaj, prijatelj,» sem dejal in zlovojno dvignil obrvi. «Povej mi rajši, kaj dela Buton?»

«Gospod vikont misli gospoda kapetana Butona?» je porogljivo vprašal stari lakej. «V Cahorsu je.»

«Ali je bil kdo kaznovan zaradi... zaradi dogodkov v Saint-Alaisu?»

«Dandanes ne kaznujejo nikogar več,» se je odrezal André. «Razen da kdaj pa kdaj obesijo kakega mlinarja, ker je žito predrago.»

«Potemtakem ni niti Petit-Jean...»

«Petit-Jean je odpotoval v Pariz. V tem trenutku je gotovo že polkovnik ali vsaj major.»

Po teh besedah me je stari sluga ostavil in vsa muka samotnega ugibanja se je zgrnila name. Zakaj edinega, do česar mi je bilo, se nisem bil upal vprašati. Ta nemir me je tlačil kakor mora in vzlic moji mladosti izpodjedal mojo življensko moč ter oviral ozdravljenje.

Drugi dan mi je prinesel odrešitev. Abbé Benoît se je bil menda odločil, da načne ta razgovor; njegova prva beseda, ko je bil povprašal o mojem zdravju, je merila naravnost na stvar.

64

«Nikoli me še niste vprašali kaj se je zgodilo potem, ko ste bili ranjeni, gospod vikont,» je dejal po kratkem obotavljanju. «Ali se še spominjate?»

«Kako bi mogel pozabiti?» sem zastokal.

Župnik se je oddahnil. Gotovo je do tiste minute mislil, da nisem pri pravi pameti.

«In zakaj me niste nikoli vprašali?» je nadaljeval.

«Ali ne razumete zakaj, prijatelj?» sem vzkliknil z bolestrnim glasom in pal nazaj v naslanjač, iz katerega sem se bil vzdignil v svojem neukrotljivem razburjenju. «Ali ne razumete, da sem hotel ohraniti vsaj trohico upanja? Toda zdaj me nikar več ne mučite. Govorite, prijatelj, povejte mi vse.»

«Povedati vam imam samo srečne novice,» je veselo odvrnil. «Vse, kar je bilo najhujšega, vam je že znano. Ubogega gospoda de Gontaut so ubili na stopnicah. Vsi ostali, do zadnjega sluga, so se rešili na strehe sosednih hiš.»

«Ušli so?»

«Da. Mesto je bilo nekaj ur kakor iz uma, toda oni so bili dobro skriti. Mislim, da so po tleh ostavili ta kraj.»

«Tedaj ne veste, kje so?»

«Ne. Od tistega dne nisem videl nikogar izmed njih. Čul sem le, da so na nekem gradu, nemara pri Haricourtovih. Nato so Haricourtovi sredi oktobra odpotovali in gospod de Saint-Alais s svojo rodbino je šel menda z njimi.»

V preobili svoje radosti izprva nisem bil zmožen besede. Nato sem vprašal:

«In drugega ne veste ničesar?»

«Ničesar drugega,» je odvrnil župnik.

A meni je bilo tudi tega dovolj. Ko je prišel drugič k meni, sem se že lahko izprehajal z njim po terasi. Moči so se mi naglo vračale. Toda čim bolj sta mene oživljala gibanje in sveži zrak, tem bolj je vrtil svečenik vidno gineval pred mojimi očmi. Njegov priazen, gibčni obraz je bil vsak dan bolj mračen in njegova molčečnost vsak dan večja. Ko sem ga nekoč vprašal, kaj mu je, je odgovoril:

«Slabo se obrača, vse gre po zlu. In jaz se ne čutim nedolžnega, Bog mi odpusti grehi!»

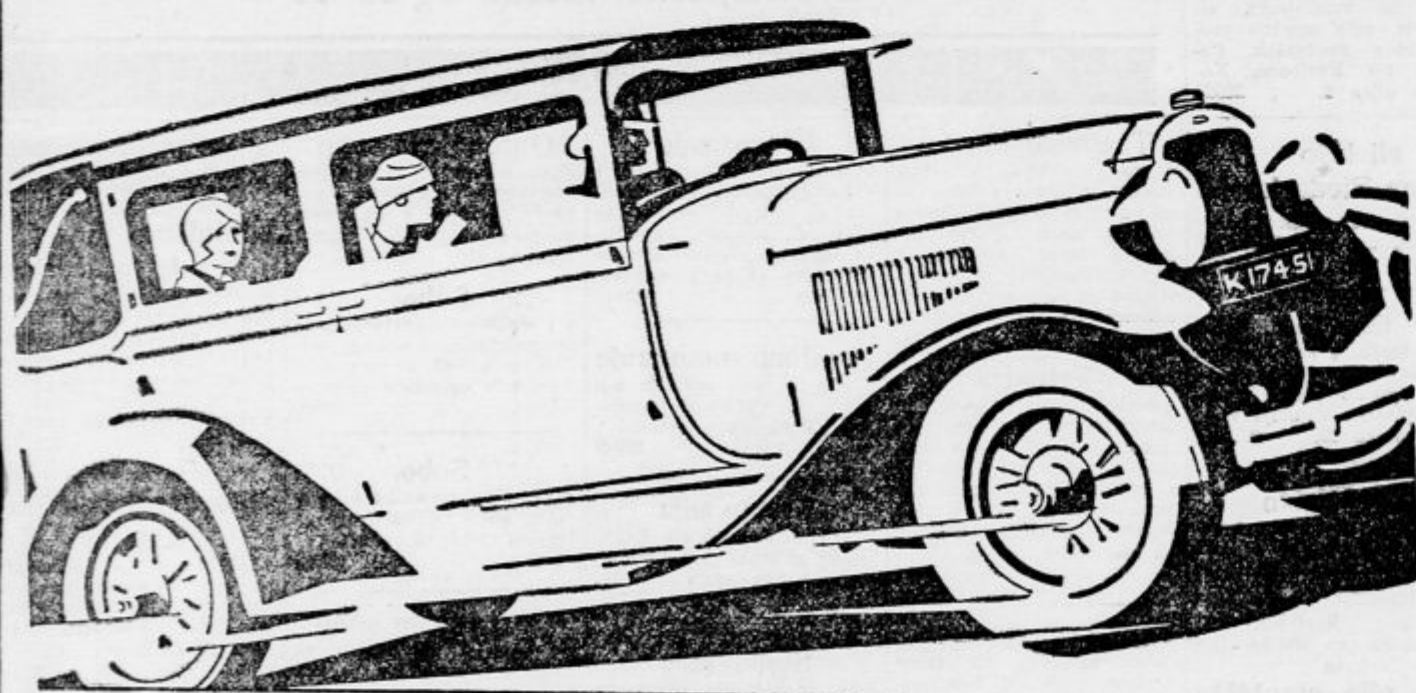
«Kdo pa je vobče nedolžen?» sem dejal, da bi ga pomiril.

«Moril bi bil izprevideti, kam to vodi!» je odvrnil in zvil roke.

«Moral bi se bil spomniti, da je red prvi dar, s katerim je Bog osrečil človeka. Red!... Danes pa je v Cahorsu tako, kakor da vobče ni več sodišč; stari sodniki se boje, vse se roga starim zakonom in niti dolgov ni moči izterjati! Red! A najhujše, česar se je dandanes bati zločincu, ako ga vržejo v ječo, je to, da ga v njej pozablje. Red — ko vidim povsod samo orožje! Nepismeni ljudje se zdaj povišujejo nad največjega učenjaka; in tisti, ki sami ne plačujejo davkov, t trosijo denar onih, ki jih plačujejo! Mesto trpi pomanjkanje, seljaki pa hodijo na lov ali pa stopajo križemrok: kdo pa naj še dela ko je bodočnost tako negotova? Dvorci bogatih so zapuščeni in njihova služinčad umira gladi; nihče ne prodaja in nihče ne kupuje več, nego je neizogibno; nikake podjetnosti ni, nikake obrti ne trgovine ne pameta! In jaz, ki vidim vse to, gospod vikont, naj ne bi govoril: Mea culpa mea maxima culpa?»

1896 prvi

1928 najnovejši Oldsmobile v popolnoma novi obliki

Novi Oldsmobile je bil podvržen preizkušnjim vožnjam, ki znašajo skupno več kot en milijon kilometrov daljave.

General Motors je napravila z novim Oldsmobilem voz, ki je tako prvovrsten kot je bil prvi Oldsmobile. Izdelan l. 1896. General Motors ga nudi javnosti, svesta si njegovih vrlin, ki temelje na podobnih preizkušnjah, katere le neštokrat brezhibno prešla in tekom kolih le v polni meri dokazal svoje izredne kvalitete, odpornost in lakost, ki so mu lastne.

Novi Oldsmobile te voz tišine v polnem pomenu besede. Motor počiva na blazinah iz kavčuka, vezava je pokrita na isti na-

čin. Karoserija je popolnoma izolirana od šasije, da se prepreči treslaji. Linije karoserije so istotako čisto nove. Radiator je povsem spremenjen, konture nizke in elegantno prelivajoče se, kar daje vozu najodličnejšo zunanost. Cene Oldsmobilea so pa še nadalje presenečenje za vse one, ki dosedaj še niso imeli priložnosti polzkusiti ta prvovrstni voz.

VIKTOR BOHINEC
Ljubljana, Dunajska cesta 21

OLDSMOBILE SIX

PROIZVOD GENERAL MOTORS

Rešite svoj na lepši k as,

svoje lase! Toda z zares zanesljivim in preizkušenim sredstvom za lase z ANA CILAG-pomadom. Cilag pomado uporablja že nad 50 let po vsem svetu milijoni ljudi z najboljšim uspehom in bo tudi Vam pomagala. Veliki lončič Din 60.— dvonastil Din 90.— K temu potrebujete: specialni šampon za 20-kratno umivanje las Din 25. Poština posebej. — Adresirajte svojo naročbo točno: «AURORA» odd 16 NOVI SAD, Železniška 47.

Oglas.

Delavnica državnih železnic v Zagrebu prav nujno potrebuje

strugarje

za kovino

Ponudbe na Upravo Radionice drž. željeznica v Zagrebu.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili mojega nesrečnega očeta

Antona Dolžana
posestnika

na njegovi zadnji poti in pomagati miemu in meni v bridkih trenutkih, izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo.

Prejeto, 7. julija 1928.

620 prof. Franc Dolžan

Razpis.

Stavbni odbor za prezidavo starega šolskega poslopja in za zidavo nove dvodružinske stanovanjske hiše na Rakeku razpisuje oddajo zidarskih, tesarskih, krovskih, kleparskih, mizarskih, ključavničarskih, steklarskih in plekarskih del.

Načrti so na vpogled pri gosp. Mlakarju na Rakeku, kjer se dobi tudi popis in pogoji.

Pismene ponudbe je oddati v zapečatenih kuvertah najkasneje do 22. julija opoldne istotam.

Stavbni odbor si pridržuje pravico oddati dela, brez ozira na višino ponudbe.

Stavbni odbor.

Starešinska zveza akademskega društva „Triglav“ v Mariboru

naznanja tužno vest, da je umrl njen član, gospod

dr. Ljudevit Stiker

odvetnik v Brežicah

Vsi Triglavani ohranijo najagilnejšemu članu raje spomin.

Večna pamjat.

Starešinska zveza „Triglava“.

Malinovec

Iz lekarne dr. G. Piccoli v Ljubljani. Dunajska cesta, je staroznan kot pristni naravni izdelek z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih dodatkov za konzerviranje. Oddaja na drobno in veliko. Cena nizka.

Razpis.

Občina Smartno pod Šmarno goro razpisuje oddajo zidarskih, tesarskih, mizarskih in vseh drugih obrtniških del pri prezidavi in povečanju osnovne šole v Gor. Pirničah.

Pojasnila, popis, načrti in splošni pogoji so na razpolago pri krajevnem šolskem odboru v Gor. Pirničah.

Pravilno kolekovane ponudbe je vložiti za vsa dela skupno ali pa za vsako stroko posebej in sicer v zapečateni kuverti najkasneje do 22. julija t. l. ob 11 uri na naslov: Krajevni šol. odbor v Gor. Pirničah.

Krajevni šolski in gradbeni odbor si pridružujeta pravico do oddaje dela ne glede na višino ponudbe. O izidu oddaje se ponudniki pisмено obvestijo.

Občina Smartno pod Šmarno goro.

Inženjeria

za železobetonske konstrukcije, s pralšo iščemo za p sarno veikega podjetja v Ljubljani za poletno sezono.

Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo prakse, plače in nastopa službe na ogl. odd. „Jutra“ pod „Železobeton“.

Prva Belokranjska parna opekarna

ZURC v Gradacu

nudi vsako množino zidne

prvovrstne OPEKE

franco vsaka postaja, konkurenčne cene. Glasom mnenja keramičnega inštituta ta opeka vzdrži 800° vročine — nadomestek šamota, po dosedanji izkušnji izvrstna opeka za topilne peči, pekarije itd. Radi bližine konvenira nakup z ozirom na nizko žel. tovarnino.

Krajevni zastopniki se sprejemajo.

8523

Žvrčka Srečko Potnik in drug

parna destilacija

8540

LJUBLJANA, Metelkova ulica 13

nudi naravni MALINOVEC in druge sadne soke, sadne marmelade t. t. d.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Hranilnica mestne občine Brežice naznanja, da je umrl nje dolgoletni odbor-nik in velezaslužni predsednik ravnateljstva, gospod

dr. Ljudevit Stiker

odvetnik v Brežicah

Blagemu, za naš zavod tako zasluž-nemu pokojniku bomo ohranili trajen spomin.

Brežice, dne 7. julija 1928.

Odbor.

